

SELMECBÁNYAI HIRLAP

Egy évre 10 korona. Félévre 5 korona. Negyedévre 2 korona
50 fillér.

— Egyes szám ára 20 fillér. —

Hirdetések megállapodás szerint számíttatnak.

— Nyilttér díja soronként 20 fillér. —

Felelős szerkesztő:

DR. PAULOVICS ISTVÁN

Az expediciót s hirdetésekkel illető reklamációk a lapkezelő

Joerges Ágost özvegye és fia

óéghz intézendők,

hova az összes pénzküldemények is küldendők.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

A második műegyetem.

II.

Egy kiváló szakember számításai s több kiváló szakférfiú és testület kijelentései alapján a következőkben fejtem ki, hogy a történelmi, a pénzügyi, valamint a kulturális szempontok egyaránt amellett szólnak, hogy a második műegyetem Selmezbányára kerüljön; a selmezbányai főiskolán levő tanszékek és szertárak felhasználásával.

A m. kir. bányászati és erdészeti főiskola hazánkban legrégebb technikai tanintézete. Már 1735-ben fejnállott, mint gyakorlati bányásziskola. Dicső emlékü királynőnk, Mária Terézia, ezt a tanintézetet, új statutumait szentesítve, 1770. április hó 2-án akadémiai rangra emelte.

Eötvös József báró, mint kultuszminiszter, 1848-ban utasítást adott Ritterstein báró kamaragrófnak, hogy tegyen javaslatot a selmezi bányászati és erdészeti akadémiának műegyetemmel való egyesítése iránt. Ritterstein báró 1848. július hó 15-én kelt feliratával el is küldte tervezetét, de a bekövetkezett politikai viszonyok miatt a szép terv abbamaradt.

És így most, mikor a második műegyetem létesítése újra szóba került, az 1848. évi kultuszminiszter nemes szándéka révén, a selmezbányai főiskola és Selmezbánya városa történelmi jogokra hivatkozhatik.

A selmezbányai bányászati és erdészeti főiskolán jelenleg a következő szakosztályok vannak:

1. bányamérnöki	szakosztály,
2. vaskohómérnöki	" "
3. fémkohómérnöki	" "
4. erdómérnöki	" "

Annak a kérdésnek a megvitatásánál, hogy a selmezbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola milyen szakosztályok szervezésével bővítsék ki műegyetemmé, természetesen többféle szempont merülhet föl. Ennek a kérdésnek a megbeszélésénél, az ügy mai állásából kifolyólag, természetesen csak egyéni nézetemet mondhatom el, anélkül, hogy ezzel azt is ki akarnám fejteni, hogy másféle csoportosítás, mint amelyet én gondolok, nem volna lehetséges, sőt célszerűbb. Én itt csak azt akarom kimutatni, hogy

három új szakosztály létesítésével aránytalanul kisebb költséggel bővíthetjük ki ezt a régi technikai főiskolát műegyetemmé, mintha teljesen új műegyetemet alapítunk.

A budapesti m. kir. József-műegyetemen jelenleg a következő öt szakosztály van rendszeresítve:

1. építészeti	szakosztály,
2. gépészmérnöki	" "
3. mérnöki	" "
4. vegyészeti	" "
5. egyetemes	" "

Ezek közül a szakosztályok közül a mérnöki, a gépészmérnöki és a vegyészeti szakosztályt kellene a bányászati és erdészeti főiskolán létesíteni. Az egyetemes szakosztály létesítését mellőzhetjük, mert hiszen ez a tanári pályára készülőknek és olyanoknak való, akik csak egyes tudományokat óhajtanak tanulmányozni, ennek a feladatnak pedig a meglevő és az újonnan létesítendő egyetemnek fognak megfelelni.

A mérnöki, a gépészmérnöki és a vegyészeti szakosztályból álló műegyetem létesítésénél, a műegyetem tanulmányi rendje alapján, a következő tanszékekre volna szükség:

1 tanszék	a matematikára,
1 "	a mechanikára,
1 "	a grafosztatikára és a szilárdságtanra,
1 "	az ábrázoló mértanra,
1 "	a geodéziára,
1 "	a fizikára,
2 "	a kémiaira (1 anorganikus, 1 organikus vegytanra),
1 "	az ásvány-, földtanra,
1 "	az általános géptanra,
1 "	a gépszerkezettanra,
1 "	elektrotechnikára,
1 "	a mezőgazdasági géptanra,
1 "	a mechanikai technológiára,
1 "	a víz- és hidépítéstanra,
1 "	az út- és vasutépítéstanra,
1 "	a középítészetre,
1 "	a műépítészetre,
1 "	a jog- és államtudományokra,
1 "	a technikai és diszciplínai rajzra,
1 "	a kémiai technológiára,
1 "	az elektrokémiaira,
1 "	a növénytanra,
1 "	az állattanra. Összesen 24 tanszék.

A bányászati és erdészeti főiskolán van jelenleg 20 tanszék. Ezek a következők:

1 tanszék	a mennyiségtanra,
1 "	az ábrázoló mértanra,
1 "	a mechanikai szilárdságtanra,
1 "	az elektrotechnikára és a fizikára,
1 "	ageodéziára és a bányamérésttanra,
1 "	az erdészeti földmérésttanra,
1 "	a kísérleti kémiaira,
1 "	az erdészek kémiajára, az agrikulturn fizikára, a talaj- és a klímátanra,
1 "	az ásvány-, föld- és telepismerttanra,
1 "	a növénytanra,
1 "	az erdészeti állattanra és az erdőművelésttanra,
1 "	az általános géptanra és a vaskohászati géptanra,
1 "	a bányá- és kohógéptanra,
1 "	az út-, vasut-, hid- és középítésztanra,
1 "	a bányaművelésttanra, szén- és ércelőkészítésre,
1 "	a fémkohásztanra,
1 "	a vaskohásztanra,
1 "	az erdőhasználattanra,
1 "	az erdőbecslésre és az erdőrendezésre,
1 "	a jogra.

Az itt felsorolt tanszékek között a műegyetemmel való kibővítésnél több felhasználható. Nevezetesen: felhasználhatók a következő tanszékek:

- a mennyiségtani,
- az ábrázoló geometriai,
- a középítésztani,
- a mechanika, szilárdságtani,
- az elektrotechnikai,
- a két kémiai,
- a geodéziái,
- az ásvány-, földtani
- és az általános géptani tanszék. Összesen tehát 10 tanszék.

A meglevő tanszékek egy részét, nevezetesen az elektrotechnikai és fizikai tanszéket, a mechanika szilárdságtani, az út-, vasut-, hid- és középítésztani, az erdészeti kémiai, agrikulturn-fizikai, talaj- és klímátani, továbbá az állattan és az erdőműveléstani tanszéket ketté kellene osztani. És pedig oly módon, hogy létesítenék egy új fizikai és új grafosztatika-szilárdságtani tanszék,

megmaradna az erdészeti kémiai tanszék, mint második vegytani tanszék, az organikus kémiára, a talajtan és a klimatan pedig különválasztatnák. Ép így külön tanszéket kellene felállítani az állattan részére s az ut-, vasut-, víz- és hidépitestanra. Szükséges volna továbbá egy második jogi tanszék létesítése.

Ezeknek a változásoknak az eszköz-lésével a következő új tanszékeket kellene fölállítani:

- 1 tanszéket a fizikára,
- 1 „ a gépszervezettanra,
- 1 „ a mezőgazdasági géptanra,
- 1 „ a mechanikai technológiára,
- 1 „ a víz- és hidépitestanra,
- 1 „ az ut- és vasutépítestanra,
- 1 „ a műépítészetre,
- 1 „ a talaj- és klimatanra,
- 1 „ a technikai rajzra,
- 1 „ a grafosztatika- és szilárdságtanra,
- 1 „ a jogra,
- 1 „ a kémiai technológiára,
- 1 „ az elektrokémiára,
- 1 „ az állattanra. Összesen 14 tanszéket.

Ami már most az ezáltal előálló költség-többletet illeti, a dolgok körülbelül a következőképpen alakulnának.

Személyi járandóságok:

A főiskola jelenlegi tanárai fizetésének és járandóságainak kiegészítése:

A 14 új tanszék tanárainak járandóságai:

fizetés 6400 K	} 7600 K =	106400 K
lakáspénz 1200 „		
5 adjunktus járandósága:		
fizetés 2600 K	} 3200 K =	16000 K
lakáspénz 600 „		
13 tanársegéd járandósága:		
fizetés 2000 K	} 2540 K =	33020 K
lakáspénz 540 „		

Quaestor járandósága	3200 K	
Könyvtáros járandósága	2540 K	
Gépműhelyvezető járandósága	4380 K	
2 gépész járandósága:		
fizetés 2000 K	} 2540 K =	5080 K
lakáspénz 540 „		
10 szolga járandósága:		
fizetés 800 K	} 1160 K =	11600 K
lakáspénz 260 „		
ruhaátalány 100 „		
		Összesen: 216420 K

Dologi kiadások:

Az új tanszékek dotációja	25000 K
Az új épületek fenntartása, fűtése etc.	10000 K
Az állandó kiadások összege:	251420 K

Beruházások:

Az új épületek költsége	800000 K
Elektromos központ és géptani laboratórium	300000 K
Új tanszékek felszerelése	600000 K
A beruházások összege: 1700000 K	

Ha új műegyetemet állítunk fel, ennek az évi rendes kiadásai legalább 800000—1000000 koronára tehetők, *míg a bányászati és erdészeti főiskolának a fölhasználásával az új műegyetem rendes kiadásai körülbelül csak 252000 koronával terhelnék meg évenként az állami költségvetést.*

Hozzájárul ehhez az a tetemes költségkülönbség, amely a szükséges befektetésekben nyilvánul meg. Hiszen a meglévő tanszékek felszereléseinek, a meglévő épületeknek fölhasználása mind óriási megtakarítást jelent s így kétségbe nem vonható, hogy a bányászati és erdészeti főiskolának műegyetemmel való kibővítésével aránytalanul kisebb költséggel adhatunk az országnak egy második műegyetemet.

Érveink másodikika az, hogy Selmecebányát végre-valahára meg kell indítani a fejlődés útján, ez pedig csak úgy lehetséges, ha a város felett Damokles-kardként függő és folyton napirenden tartott „főiskolai elviteli kérdés“ végleg lekerül a napirendről. Ha ez a függő kérdés megszűnik, sok más megoldás magától jön utána. Azonnal megjön a vállalkozási kedv minden téren, idegen tőke jön be, új iparvállalatok alakulnak, megindul az építkezés s vele megszűnik a lakáshiány; kiépül a szélesvágányú vasut s vele megszűnik a piac silánysága és drágasága. Ekkor bőven el fogják látni piacunkat élelmicikkkel, gabonával, tejjel, vadhussal stb., stb.-vel a honti uradalmak s ez ismét az idegenforgalmat fogja növelni. Gyönyörű vidéki és egészséges fekvésű városunkban eddig épen azért nem volt idegenforgalom, mert nagy a lakáshiány és drága a piac; de ha ezen segítünk, megnő a lakosság száma, megszorodnak a keresetforrások, megerősödnek az adózáloanyok. Így, anyagiakban, maga a város is erősebb lesz, többet áldozhat a közelőokra, mintaszertékké teheti utcáit, gyalogjáróit, vízvezetékét, csatornázását, utcai világítását; maga is építhet bérházakat, színházat, fürdőt, vígadót és sok más szükséges épületet. Így fokozatosan és biztosan egy modern iskola- és iparvárossá fejlődhetik Selmecebánya itt, a Felvidéken, ahol ilyen magyar városra, főleg állami szempontból, feltétlenül szükség van.

Harmadik érvünk az, hogy városunk vidéke igen szép és egészséges éghajlatu. Iskolavárosnak igen alkalmas. Ezt nemcsak regényes fekvése igazolja, de igazolja az a statisztikai tény is, hogy városunkban nagyobb epidémia sohanem pusztított, járványos kórok csak elszórtan jelentkeztek s a tanuló-

Egy fehér asszony.

Egy fehér asszony, vértelen, sápadt,
Ma bucsut mondott é földi világnak.
Csillag fut le az ég boltozatárul,
A menny kapuja csöndesen kitérül
S besuhan rajta, mint a levél,
Melyet a fáról tép le a szél:
A fehér asszony... s lenn a zugolyba
Öten hullnak a holtra...

Az udvarunkban, itt alant,
Pénészvirág festi a falakat,
Élt ő s bár a nyári nap csak délbe
Fürdőtte őket aranyverőfénybe'
S a szűk ebédhez kenyeret ha szelnek,
A kis bölcsőben mindig sirt a gyermek.
Szaporán jöttek... öt bimbó csokorba —
Öten hullnak a holtra...

A legnagyobb, hat éves, árva,
Az apjáért elment a gyárba,
Csak annyit mondott, hogy „édes anyám“...
Több szó nem jött ki tikkadt ajakán.
Csak zokogott, sirt s a kék zubbonyosok
Megérezték: miért zokog —
S indult az ember, fiát ölbe fogva...
Katan hulltak a holtra...

S lenn, a sötét zugban összehajolnak,
Nézik az asszonyt. Mi lesz holnap?
„Ki ad majd enni az öt kicsi szájnak,
Kis cselédekim magukra mit csinálnak?
A kis Annuskát ki fésüli meg?
Oh, fehér asszony, volt-e szived?...
S ki simítja meg lágyan, olýkoron,
Az én barázdás, fáradt homlokon?“

A fehér asszony a szűk ravatalon
Bús némasággal, örök hallgatagon,
Tekszik a hátán... Fenség, tisztaság
Iveli szoborszerű arculatát;
Tájdalmak anyja, áldott, szent, örök,
Téged az életnyomor összeiőröft,
Piros jövendők sápadt Madonnája,
Porodban is légy áldva!...

Kiss Menyhért.

Egy menyasszony levele.

Irta: **Alba Nevis.**

Asszonyom!
Az Önök világában ez elfogadott és elfogadható megszólítás. Ha mégis sértendém vele, bocsássa meg, nem szándékosan teszem. De végre is csak formahiba, hogy nem minden színésznő lesz férjes asszony.

Én az este három órán át gyönyörködtem az Ön szalmaszárga trikójában, páratlan kerekcsügű lábikráiban, gyönyörűen fejlett mellkasában és — legvégül a művészetében.

Nem szabad megharagudnia. A művészetét csak azért hagytam utoljára, mert tisztán láttam, hogy a másik három tényezőt Ön is jóval fontosabbnak tartja s előtérbe helyezi a negyedik fölött. Igaza is van, mi kell a fürtös fejű dámáknak, pepita nyakkendő uraknak — szóval: a népek. Művészet? . . . Dehogy; trikó, lábikrák, meg forma.

Hiába, az ókor, igaz, messze van tőlünk, de az ujkor még sokkal messzebb . . . Valahogy egészen idegen nem lehetek Önnek, asszonyom. Ha talán nem is ismerné a nevemet — mert felteszek Imréről, a völégényemről, annyi eszességet, hogy nem igen emlegetett, hisz nem ép szükséges, hogy az ember parádézzon a menyasszonyával valaki előtt, ha annak a valakinek olyan szeme és olyan lábacska van, mint magának. — Azonban egy csöppnyi kapcsolat mégis van kettőnk között, az Imre révén.

. . . Igen kérem, ne szabadkozzék és ne tartson engem ama régi, divatból kiment, szentimentális menyasszonyok egyikének, aki, im, könyörögni jövök a vetélytársamhoz, a csábító szírnéhez. Nem. Vagy helyesebben és kedvem szerint mondva: Ka spur! — Látna csak engem, asszonyom, milyen hatalmas, szilaj akaratu ös-leány vagyok.

iffuság halálzási aránya évszázadok óta alig tesz ki egy egész számot!

Végére hagytam érveink legerősebbjeit. Ezek maguknak a szakköröknek véleményei, melyek egyenesen Selmecebányát jelölik ki az új műegyetem helyéül.

Időrendben idézem ezeket a véleményeket.

I 1898-ban az „Országos Bányászati és Kohászati Egyesület”-nek Pécsen tartott közgyűlése a következő memorandumot terjesztette a kormány elé:

*Nagyméltóságú n. kir. Pénzügyminiszter Úr!
Kegyelmes Urunk!*

Az „Országos Bányászati és Kohászati Egyesület” 1897. évi szeptember hó 12-én Rimaszomban megtartott évi közgyűlése a hazai bányászati és kohászati felső szakoktatás kérdését is napirendjére tűzte, miután érdekelt körökben többfeljuttattak felszínre odairányuló vélemények, hogy a selmecebányai m. kir. bányászati akadémia jelenlegi organizációja és irányzata nem felel meg többé azoknak az igényeknek, melyeket a gyakorlat a bányászati és kohászati szakok művelőivel szemben támaszt. A közgyűlés állásfoglalása teljes mértékben igazolta, hogy e nagyfotosságú kérdésnek napirendre vétele indokolt és idősebb volt, amennyiben teljes egyértelműséggel elhatározta, hogy az egyesület a bányászati és kohászati felső szakoktatás organizációjának sürgős szükségét látja és egy bizottságot küld ki kebeléből a kérdésnek részleteiben való tanulmányozása végett s egyúttal a közgyűlés határozatából kifolyó további lépések megtételére céljából.

A mély tisztelettel alólírottak, mint ennek a bizottságnak tagjai, járulunk a következőkben Nagyméltóságod elé, kérve, hogy megbizónk, az „Országos Bányászati és Kohászati Egyesület” nevében átnyújtott jelen előterjesztésünket kegyesen fogadni és rövid indokolásunkat magas figyelmére méltatva, céljaink megvalósítását előmozdítani méltóztatassék.

Nagyméltóságod előtt, kit, mint egyesületünk tiszteletbeli elnökét, magunkénak vagyunk szeren-

csések nevezni; kinek kezében a kincstári bányászati és kohászati, de magának a selmecebányai akadémianak legfelső vezetése is összpontosul, fel vagyunk mentve körülményesen rámutatni arra, hogy a bányászati és kohászati körökben az utóbbi időben milyen nagymérvű átalakulások mentek végbe, mennyire megváltoztak ezeknek az östermelési és iparágaknak viszonyai minden téren és helyzetük az államok közgazdasági életében. A bányatermények és az ezek feldolgozásából származó iparproductumok, nevezetesen a kőszén- és vasfogyasztás nagy arányokban való emelkedése, a közlekedési eszközök kifejlődésével csaknem korlátlanul vált verseny, távolfekvő gazdasági kötelékek befolyása terményeink kelendőségére és árára, szükségessé tette intenzívebb, nagyobb productiókat és az üzemi oeconomia fokozását célzó — részben egészen új — termelési módok alkalmazását, nyersanyagaink kihasználásának a lehetőségig való fokozását és, ami ezekkel karöltve jár, az üzemek gépészeti berendezéseinek kifejlesztését és egyéb műszaki segédesszközöknek, melyek a modern műszaki tudományoknak jóformán minden ágára kiterjednek, üzemeink szolgálatába való fogadását.

Nagyméltóságod előtt mindez ismeretes lévén, fel vagyunk mentve annak bővebb indokolása alól is, hogy azok az igények, melyek jelenleg és jövőben a bányának és kohónak művelőivel szemben a gyakorlati életben fellépnek, az érintett viszonyokkal együtt szintén nagy átalakuláson mentek keresztül, hogy a bányai- és kohómérnöknek ma sokkal szélesebb körű szakismeretekkel kell rendelkeznie, mint régebben s ilyenek hiányában helyét betölteni, rendeltetésének megfelelni képtelen.

De nem állapodhatik meg a bányai- és kohóiparnál alkalmazott műszaki közeg a szó szorosabb értelmében vett szakismereténél sem, mert nemcsak kivánatos, de gyakran elkerülhetlenül szükséges, hogy a szakmáját képező specialis képzettség mellett kiterjedt ismeretkörrel bírjon a technika rokonágazatainak csaknem minden terén, miután számtalan esetben áll a nemcsupán mint elbíráló, hanem mint közvetlenül végrehajtó és kezdeményező közeg olyan feladatok előtt, melyek szorosan vett szakkörén kívül esnek. Hazánkban, mely kifejlett ipari központokkal nem bír s ahol

a bányai és a kohó a természet-nyújtotta alapfeltételek folytán is elszórt elhelyezéssel műveltetik, a bányai- és kohómérnök igen sok esetben exponált helyzetben találja magát, olyan környezetben, mely kötelességévé teszi, hogy, mint vállalatának képviselője, de úgy is, mint magánember, a közélet mozgalmáiban részt vegyen, hogy vidékének gazdasági tekintetben tanácsadója, nemzeti és kulturális tekintetben vezetője legyen. Mindebből önkényt ilyik az a következtetés, hogy mérnökeinknek tulajdonképpen szakképzettségükön kívül a működési körükbe vágó rokon technikai tudományokban önálló ítélettel sőt iniciatívával kell bírniok s hogy sokirányú tevékenységüknek megfelelőleg a műszaki qualificatio mellett magas színvonalú általános műveltséggel, jogi, közgazdasági és közigazgatási ismeretekkel kell rendelkezniök, melyek részükre kiterjedt látókört és az élet minden viszonyai között határozottságot és cselekvési függetlenséget biztosítanak. Csakis ilyen módon érhető el, hogy az ország jövőben, a mindinkább emelkedő igények mellett is, minden tekintetben feladata magaslatán álló bányai- és kohómérnöki kar felett rendelkezzen, melynek kezébe ezeknek a fontos közgazdasági ágaknak a művelése nyugodtan helyezhető, amely képes lesz azoknak felvirágzását és fejlesztését mindenkor biztosítani, saját tekintélyét és az őt méltán megillető posztját a szaktevékenység és a társadalomban megóvni és a mely hivatva lenne ilyen módon hazánk közéletének kiváló tényezőjét alkotni.

Az előzőkben körvonalazott viszonyok felismerése és beható mérlegelése érlette meg a „Bányászati és Kohászati Egyesület” múlt évi közgyűlése alkalmával azt az — az érdekelt körök összesége által támogatott — véleményt, hogy a selmecebányai akadémia az igényeknek jelenlegi organizációja mellett megfelelni többé nem képes s ez indította egyesületünk közgyűlését, mint erse elsősorban hivatott forumot, annak kinyilatkoztatására, hogy elérkezettnek látja az időt ennek az intézetnek olyan értelemben való újjászervezésére, hogy belőle egy bányászati és kohászati irányú műegyetem alakíttassék.

Az akadémia mai szervezetében a főstűly a szorosan vett bányászati és fémtechnológiai kiképzésre van helyezve s mint ilyen: egyoldalú. Igaz ugyan, hogy azok a technikai segédtudományok,

Valóságos szitty! Bár — szegényemre — a Lipótvárosban lakom s a hozományom kitesz — forintos számításban — vagy százezret. A nyarat azonban nem töltöm se a Tátrában, se külföldi fürdőhelyeken, hanem egy határszélre dugott, vadszépű kis ruthén faluban és a derekamon még sohasem volt fűző és fodrász még sohasem fésűte a hajamat. Ez a néhány vonás, azt hiszem, jellemez engem és megérteti Önnel, hogy semmikép sem illem a megcsalt asszonyok kaptafájára.

Hogy azonban az ügy egészen tiszta legyen, be kell vallanom, hogy nagyon szeretem a vőlegényemet. Kezdem pedig azt játszva, furfangosan, számitásból és hidegen. Hogy ezt a csúf szót ne használjam: flirtszerűen, úgy, amint azt jólnevelt, de a kulturától és fölös szabadságtól részben megfújisított leányok teszik. Minthogy azonban az örök-emberi még nálunk, vierque-forsteoknál is erősebb, hát hamarosan beláttam, hogy a csatában vesztes vagyok.

Őn, mit szellemes nő, tudni fogja, hogy az ilyen kudarc a magamfajta vagyonos és pozíciós leánynál voltaképpen nyereséget jelent, vagyis: házasságot. Tehát a dolog — idáig rendben van, mert a bolondabbja most következik:

Imre, aki — magunk közt mondva — az élet minden elő- és utóteléből annyit kóstolgatott már, hogy a tulajdonképeni ebédre nem is éhes, egy kissé passzív állásponton helyezkedett az én aktivitásommal szemben... Mert a hiba, hogy én az érzéseimet nagyon is kimutattam a

jövendőbelim előtt. Nem titkoltam, hogy az ölelése nekem nagy gyönyörűséget okoz s a csókjait is visszaadtam, lehunyt szemmel ugyan, de mohón és szaporán. S mindig ő volt az, aki a csókba, ölekezésbe elsőnek belefáradt!

Ugy-e megérti, hogy milyen baj ez? A szerelemben komédiázni kell, én nem komédiáztam. Azért minden rendben van; annyira rendben van, hogy két hét múlva már az esküvőt is megtartjuk. De engem kétségek kínoznak: Imre, a sok assiete után most, a kilátásba helyezett dus szerelmi lakoma előtt — megcsömörlött. És ebben a bűnös én vagyok, Asszonyom és semmikép se Ön, aki az emberismeretével és ügyességével a vőlegényem lelkében egy különös és reám nézve nem épp kedvező egyensúlyt teremtett.

Tudomásom van róla, hogy Imre az utolsó négy hétben husz virágkosarat, három fehér galambot — ducban és egy aranyból készült, délszaki virággal teletömött göncölszerket ajándékozott Önnel. Semmi kifogásom ellene, hogy ez a kocsis egész kis vagyonba került — a briliánsokból imitált csillagok révén. Semmi kifogásom ez ellen, mondom, bárha — biztos tudomásom szerint — az én hozományom bánja! De viszont kirukkolok most azzal a kéréssel, amiért ezt a terjengős levelet írtam.

Asszonyom, én megfigyeltem Önt a tegnapi előadás alatt: egy véletlen pillantást se vetett szőke parókája alól a vőlegényemre, akit a kintől ellepert a verejték, aki egyetlen szavamat

se értette, aki a kezem után nem nyult a sötétség oltalma alatt... És maga — mondom — felé se nézett, pedig a melián az Imre vörös rózsái viritottak s a karján az ő gyémántja sziporkázott! Sok okos, raffinált asszonyt ismertem, de Önhöz hasonlót — esküszöm — soha! A hidegvérrel, a tartózkodó nyugalmával s egyben a trikoja tapadásával és a gömbölyű nyaka hajlós idegzetével az ujjai köré csavarja ennek a szegény fiúnak a lelkét. És a bolond fiu fut maga után, mert látja, hogy hiába fut és mert maga minduntalan odagurítja elé a megközelíthetlenség szikliját, a végleteleg tüzelve és vaditva őt. S a szegény pára újra, meg újra nekiugrat az akadálynak és küzd azért a célért, amelyet könnyen elérve, elérni se vágya!...

Mondom, én néztem és egy szomorú világos pillanatban átértettem az egész helyzetet; hogy miért unottak az én forró, igaz, szívből jött leánycsókjaim és miért kívánatos az Ön karminos csókja!

S mert én nem vagyok a szegény, gyámoltalan, éhietetlen teremtetek közül való, nem kérem Önt, hogy a vőlegényemmel kegyetlenkedjék, hogy tizze el őt magától s az ajándékait utasítsa vissza. Nem; ellenkezőleg! Arra kérem, asszonyom, legyen hozzá jó, a virágait fogadja szívesen, de viszonzozza is: melegséggel, szerelemmel, odaadással... Ne sajnálja tőle a sok, édes, meghitt, kis órát... Csak ennyi, a többit elvézgi az idő, meg — én!

melyek e szakokkal összefüggésben állanak, a tananyagba — legalább részben — be vannak foglalva, de távolról sem olyan mértékben, mint az az előzőekben vázolt viszonyok folytán szükséges lenne. Művelésük, kivétel nélkül, leíró, nagy körvonalakban ismertető irányú, úgy, hogy a növendékek ezekbe a műszaki tudományágakba némi bepillantást nyernek ugyan, de alárendelt, a felmerülő igényekkel szemben ki nem elégitő kiterjedésben. Az akadémia általános tendenciája, a jelenlegi tervezet mellett, nem a magas színvonalu mérnököknek, hanem az egyszerű munkavezetőnek kiképzése s erre a célra sem elegendő a három évre kiterjedő tanulmányi idő, magasabb nívóan álló kiképzés pedig — nem tekintve az időkérdést — azért sem lehetséges, mert a mostani keretnek megfelelőleg azok az alapvető matematikai és természettudományi ismeretek, melyek a növendékeknek az első előkészítő évfolyamokban nyújtatnak, erre a célra távolról sem elég terjedelmek.

Hogy tehát az intézet rendeltetésének megfelelően, szükséges volna azt, elsősorban az általános előkészítő technikai tudományok művelése tekintetében, a műegyetem színvonalára emelve, az előkészítő évfolyamokban a műegyetemek tananyagát teljes mértékben felölelni s ezáltal alapot teremteni, melyre a további kiképzés épülete biztosan felállítható. E további kiképzés helyzetessék általános részeiben szintén párhuzamba a műegyetemek szakiskoláinak irányával és ettől csak annyiban legyen eltérő, amennyiben azt a bányának, vas- és fémkohónak specialis igényei multhatlanul szükségessé teszik. Alkalmat kellene nyújtani továbbá a növendékeknek részint kötelező, részint facultatív tanszékek létesítésével arra is, hogy bizonyos közgazdasági, jogi és közigazgatási ismereteket szerezzenek s hogy általános műveltségük gyarapításával szellemi színvonalukat emelhessek és látókörüket tágíthassák.

Mindez pedig csak úgy volna elérhető, ha a jelenlegi akadémia helyét egy bányászati és kohászati irányú műegyetem foglalná el, mely, az általános kiképzés és részben a szaktudományok azonosságánál fogva, kitűnően alkalmas a bányamérnöki, vas- és fémkohómérnöki szakiskolák mellett, gépészmérnöki, elektrotechnikai, kémiai és építő-mérnöki szakiskolák felölésére.

Ismeretes előttünk, hogy irányadó körök egy második műegyetem felállításának tervével foglalkoznak, miután a budapesti József-műegyetem egymaga az ország igényeit többé kielégíteni nem képes. Bátorkodunk ennek folytán azt az eszmét is felvetni, hogy nem lehetne-e a második műegyetem kérdését a selmecebányai akadémianak az előzőekben körvonalazott kifejlesztése útján megoldásra juttatni? Selmecebányán vannak gazdag felszerelések, nagy kiterjedésű, alkalmas épületek, az akadémia tetemes összegekre rúgó alapítványokkal rendelkezik s így javaslatunk kivétel, pénzügyi szempontból is, nagymértékben elősegítenék s a második műegyetem kérdése, szemben azon költséggel, melyet egy ujonnan felállítandó főiskola igényelne, alig számbavehető materialis áldozatokkal lenne megoldható.

A második műegyetemnek Selmecebányán való létesítése ellen felmerülhet az az észrevétel, hogy kis városba ilyen intézetet elhelyezni nem célszerű. Bátorkodunk azonban etekintetben a német egyetemek közül Heidelbergre, Jenára, Hallere és Tübingenre utalni, melyeknek, mint kimagasló tudományos gócpontoknak, híre az egész művelt világra elterjedt. Pedig úgy ezek, mint az angol tudományosság sok száz éves, multtal dicsekvő központjai, Oxford és Cambridge, kis, magukban véve jelentéktelen vidéki városokban vannak elhelyezve. Egyáltalán véve nem találunk arra nézve elfogadható okot, miért nem lehetne Selmecebánya hazánkban egy ilyen gócpontja a műszaki tudományoknak, annál inkább, miután ez a város, a

bányászat és kohászat tekintetében, mint ilyen, már évszázados múltra tekint vissza és mert vidéki városaink közül egy sem bír azokkal az előfeltételekkel, melyek azt, par excellence, a többivel szemben egy tudományos főintézet befogadására praedestinálnák. Selmecebányán van két középiskola és számos állami hivatal s bizonyára nem okozna nagyobb nehézséget ott még egyéb közhivatalok és hatóságok székhelyének összpontosítása s ilyen módon a város művelődési színvonalának emelése és olyan elemek odagyűjtése, kik, magántanárok és docensek, a facultatív és kiegészítő tanszékeket betölthetik. Selmecebánya jelentősége a fémbányászat terén nem az többé, ami azelőtt volt, ennek következtében a város gazdasági helyzete is szenvedett, a közjólét benne megcsappant. Ebből a szempontból is tekintve, jólékony hatást gyakorolna egy műegyetem létesítése annak a városnak a falain belül, mely hosszú múltra tekint vissza hazánk kulturális történetében.

Nem ismeretesek előttünk azok a tényezők, melyek a tervezett második műegyetem felállítását befolyásolják, nem is tartjuk magunkat arra nézve illetékeseknek, hogy ez ügyben konkrét javaslatlall álljunk elő, de viszont nem mulaszthatjuk el, hogy az előzőekben kifejtett eszmét fel ne vessük és Nagyméltóságod útján az illetékes körök figyelmébe ne ajánljuk, annál a rokonságnál fogva, melyben a létesítendő második műegyetem és a bányászati és kohászati szakoktatás általunk óhajtott reorganizációjának kérdése egymással állanak.

A selmecebányai akadémiaival jelenleg összekapcsolt m. kir. erdészeti akadémia szervezete az általunk contemplált bányászati és kohászati műegyetem létesítése esetén szintén gyökeres átalakulást igényelne, mert az a körülmény, hogy a mostani szervezet mellett a tananyag egy része a bányászati akadémia tananyagával közös és a technikai kiképzés, ennek következtében, sok tekintetben egy gazdasági jellegű intézet szerényebb keretű igényeinek rendeltek alá, föltétlenül eléb- lendő és semmi esetre sem volna fenntartható. Úgy tudjuk, erdészeti körökben felmerült az a kívánság, hogy az erdészeti akadémia a bányászati akadémiaától egészen elkülöníttessék s ezt, a magunk álláspontjából ítélve, csak helyeselnünk lehet, ha azonban bármilyen oknál fogva szükségesnek mutatkoznék, hogy az erdészeti szakiskola jövőre is az általunk óhajtott műegyetemmel kapcsolatban maradjon meg, elengedhetlen feltétel volna azt a tananyag tekintetében teljesen önálló alaprak feltetni, hogy az a közösség, mely jelenleg fennáll és a bányászati akadémia fejlődésére nézve kétségkívül gátló és fékező körülmény, teljesen megszüntetessék. E kérdés megoldásánál mintául szolgálhatna a zürichi szövetségi műegyetem, mely szintén felölel egy erdészeti szakiskolát, anélkül azonban, hogy ezzel a technikai fakultások tananyaga bármilyen befolyásolatlannak.

Ámbár valamely főiskola növendékeinek száma csak alárendelt jelentőségű olyan intézeteknél, melyeknek fenntartását a közélet bizonyos irányú igényei multhatlanul szükségessé teszik, mégis felmerülhetne annak a mérlegelése, vajjon elegendő nagy-e a bányának és kohónak szükséglete fiatal technikusokban egy nagyobb apparatussal szervezendő főiskola számára! Erre vonatkozólag bátorkodunk elsősorban megjegyezni, hogy a célba vett bányászati és kohászati irányú műegyetem, mint fentebb kifejteti szerencsénk volt, hivatva lenne gépészmérnöki, kémiai, elektrotechnikai és építészmérnöki szakiskolák felölésére is, másrészt pedig nem mulaszthatjuk el ehelyütt is annak, az összes érdekelt körökben élő reménynek kifejezést adni, hogy a közel jövő meghozza, vagy az előkészítésben lévő bányatörvény keretében, vagy mint önálló kormányhatósági intézkedést, a bányá- és kohómérnökök qualificationalis törvényét, mely

módot fog nyújtani arra, hogy azon, sajnós, rendkívül nagy számú idegenek, kik hazai bányá- és kohóiparunknál jelenleg alkalmazva vannak, kik külföldi intézetekben kiképezve, mint idegen államok polgárai élnek hezánkban, melynek sok esetben még nyelvét sem beszélik s akiknek folytonos beözönlése bányászatunk és kohászatunk nemzeti jellegét komoly veszélyekkel fenyegeti, hogy ezek az elemek kiküszöböltessenek s így saját véreinknek biztosíttassék a tér ott is, ahol azt jelenleg idegenek előlük elzárják. Ha e kérdés a közhaját tevő módon megoldásra jut, akkor a bányá- és kohóipar felvételi képessége képzett technikusokban nagy mértékben emelkedni fog és ez a körülmény egymagában is képes lesz arra, hogy a tervezett intézetnek elegendő számú növendéket biztosítson.

Végül batorkodunk még egy körülményre tisztelettel utalni, mely az előzőekben vázolt javaslatunkkal szorosan összefügg és ez az intézet legfelső vezetésének kérdése. Nem szenved kétséget, hogy addig, míg az kizárólag mint bányászati és kohászati akadémia áll fenn, kormányzására a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium van hivatva, másképen alakul azonban a dolog akkor, ha a jelenlegi akadémia műegyetemmel fejlesztetik s ezzel eddigi kereteiből kilép. Egy ilyen intézet csak úgy felelhet meg előttünk lebegő rendeltetésének, ha az ország egyetemével minden tekintetben egyenlő adminisztrációval bír, ha a tanerők és a növendékek helyzete teljesen azonos az egyetemi, illetőleg műegyetemi tanárok és növendékek helyzetével, ha a kormányzás az összes főintézeteknél teljesen azonos irányelvekre van fektetve. Mindez pedig, nézetünk szerint, csak úgy volna gyakorlatilag kivihető, csak úgy lehetne az intézetnek tekintélyét a vele egyrangú többi intézetekkel szemben biztosítani, ha valamennyinek kormányzása egy kézben összpontosulna, vagyis hogyha a létesítendő bányászati és kohászati irányú műegyetem szintén a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium fennhatósága alá helyeztetnék. Kétségtelen, hogy főiskoláinknak saját specialis igényei vannak, melyek eddig a Nagyméltóságod vezetése alatt álló miniszteriumban hivatott örökre találtak s kétségtelen az is, hogy ez érdekeink megoltalmazásáról jövőben sem mondhatunk le, meg vagyunk azonban győződve arról, hogy megfelelő organizáció mellett ugyan- ezt a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban is feltalálhatjuk. Meg kellene nézetünk szerint meg is lehetne óvni főiskoláinknak azt a jellegét, hogy az mindenekelőtt a bányászat és kohászat igényeit van hivatva szolgál- ni s a többi szakiskolákat ennek a tendenciának ép- ségben tartásával foglalja magában s hogy az intézet működésével összekötött érdekeink sem- miféle más tekintetektől háttérbe ne szoríttassanak. Ennek biztosítása pedig főleg szervezeti kérdés, mely, mint hisszük, a kulturális intézmények vezetésére hivatott miniszterium kebelében is megvalósítható.

Ezek után engedje meg, Nagyméltóságod, hogy jelen, mély tisztelettel átnyújtott előterjesztésünket összefoglalva, alázatos kérelmünket a következő pontokban fejezzük ki:

Legyen kegyes, Nagyméltóságod, saját hatáskörében és az ügy további alakulását bizonyos tekintetben befolyásoló vallás- és közoktatásügyi és földmívelésügyi nagyméltóságú m. kir. miniszter urak útján lehetővé tenni:

1. hogy a selmecebányai m. kir. bányászati akadémia a modern igényeknek minden tekintetben megfelelő bányászati és kohászati irányú műegyetemmel fejlesztessék ki, mely technikai tudományok művelése és adminisztracionális tekintetben a budapesti m. kir. József-műegyetemmel teljesen egyenlő színvonalra volna állítandó.

2. hogy ezzel kapcsolatban az erdészeti akadémia az ujonnan szervezett intézettel vagy egé-

szen választassék el, vagy, amennyiben ez kivihető nem volna, szervezete oly módon alakíttassék át, hogy a jelenlegi tantárgy-közösség a lehető legkisebb mértékre redukálva, a technikai szak-tudományok művelése, erdészeti szempontok miatt, hátrállatva ne legyen;

3. hogy a létesítendő bányászati és kohászati irányú műegyetem a tantestületnek és növendékeknek a műegyetem tanári karával és növendékeivel való egyenjogosítása és az intézetnek a budapesti műegyetemmel egyenlő irányelveken alapuló legfelső vezetéke végett a nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszterium fennhatósága alá helyeztessék.

Midőn az előzőkkel az »Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület« ránk ruházott megbízatásának megfelelni óhajtottunk, bátorokdunk jelen emlékiratunkat bizalommal helyezni Nagyméltóságod kezébe, áthatva attól a meggyőződéstől, hogy nagyméltóságod kegyed lesz indokainkat méltányolni és előterjesztésünket magas figyelmében és pártfogásában részesíti. Nagyméltóságod bizonyára osztani fogja azt az, egész hazai bányászat és kohászat körében élő meggyőződést, hogy a felvetett kérdéssel hazánk kulturájának és gazdasági fellendülésének egy fontos tényezőjét kívántuk szolgálni, hogy óhajtatásaink teljesítésétől nagy fontosságú közgazdasági érdekek s az ezek szolgáltatában álló jövő nemzedékek sorsa E függ, meggyőződésünk jogosultságának tudatában bátorokdunk jelen előterjesztésünket ismételten Nagyméltóságod jóindulatába ajánlani s maradunk legmélyebb tiszteletünk kifejezésével,

Nagyméltóságod alázatos szolgálái

Gr. Teleki Géza s. k. Tetmayer László s. k.
a Bány. és Koh. Egyes. elnöke mint előadó.

Sóltz Vilmos s. k.

mint a bizottság elnöke és a »Bány. és Koh. Egyes.« ügyvivő alelnöke.

II. 1900. május 30-án magának a selmechányai m. kir. bányászati és erdészeti akadémiának a tanári kara az akadémia reorganizációja tárgyában terjesztett föl egy memorandumot, melyben a második műegyetem helyét, a következő, alapos érvelésekkel, ugyancsak Selmechányát tartja a legalkalmasabbnak:

A bányászati és kohászati egyesület memorandumuma a második műegyetem kérdését is fölveti és megoldását vagy úgy kontemplálja, hogy az akadémia újraszervezésének ügye a tervezett második műegyetem kérdésével kapcsolatban és annak keretén belül oldassék meg, vagy pedig úgy, hogy az akadémia jelenlegi helyén bányászati és kohászati irányú műegyetemmel fejlessék, illetve a második műegyetem az akadémiaival kapcsolatban Selmechányán létesíttessék.

Tagadhatatlan, hogy most, amidőn a második műegyetem felállításának ügye amúgy is napirenden van, a két kérdésnek ily módon való együttes megoldása önmagától kínálkozik. Azt ma már mindenki elismeri, hogy egy műegyetemmel be nem érhetjük, mert a budapesti József-műegyetem nagy túlszűfolttsága dacára sem bir annyit a technikust kiképezni, mint amennyit a gyakorlat igényei megkövetelnek s mert ez a túlszűfolttság, kapcsolatban a hely szűkével, megbénítja a műegyetem tevékenységét.

Ha már most tekintetbe vesszük, hogy a bányászati akadémia, kezdettől fogva, speciális irányú technika főiskola volt, amely az általános technikai kiképzés és technikai tudományok művelése tekintetében, valamint a kultivált bányászati és kohászati szaktudományok tisztán technikai természeténél fogva a műegyetemmel mindig egyenrangúnak tekintetett, ha figyelembe vesszük továbbá, hogy az akadémia jelenlegi reorganizá-

ciója is odairányul, hogy ezt a műegyetemi színvonalat érintetlenül fenntartsa és a jövőre nézve is biztosítsa: nyilvánvaló, hogy a második műegyetem kérdését legkönnyebben lehetne megoldani, ha annak létesítése ezzel az akadémiaival hozatik kapcsolatba. Az akadémian a matematika, az ábrázoló geometria, a mechanika, szilárdságtan és grafosztatika, a geodézia, és a bányamérés-tan, a fizika, az elektrotechnika, a kémiai és kémiai analízis, a mineralógia, és geológia, a hőnek mechanikai elmélete, a konstruktív és a technikai rajz, az általános, bányá- és a kohógéptan, a középítés-tan, a fémek technológiája (vas- és fémkohászat), a tüzelés-tan, a növénytan, valamint a közgazdasági és közművelődési szakok (nemzetgazdaságtan és pénzügytan, kereskedelmi, közigazgatási és magánjog, számvitel, magánjog stb.) vagy ugyanolyan, vagy nagyobb, vagy csak kevésbé kisebb terjedelemben adnak elő, mint a műegyetemen. Ezzel kapcsolatban ezek részére rendelkezésre állanak az épületek, a tanszékek és laboratoriumok, a gyűjtemények és szertárak, a felszerelések, a gépműhely, egy gazdag könyvtár stb., amelyek műegyetemi célokra részben jelen állapotokban felhasználhatók, részben könnyen átalakíthatók, kibővíthetők és rövid idő alatt kifejleszthetők.

Ha ezzel kapcsolatban figyelembe vesszük, hogy a budapesti műegyetem túlszűfolttsága miatt az ifjak nagy száma a külföldre kénytelen vándorolni, hogy a technikai tudományokban kiképzést nyerjen s hogy az ország pénzügyi viszonyai alig nyújtanak reményt arra, hogy ezeken az egészség-telen és az ország közgazdaságára veszedelmes állapotokon a meglévő műegyetem újáépítése s egy második műegyetem alapítása és korszerű felszerelése által egyhamar és gyökeresen segítve lesz: tagadhatatlan, hogy a bányászati akadémia-nak műegyetemmé való fejlesztése az egyetlen mód, mellyel az említett állapotokon gyorsan, gyökeresen és aránylag kis költséggel lehetne segíteni és annak a megmérhetetlen kárnak, amely képzett műszaki közegek hiányából az ország közgazdaságára háramlik, elejét venni. Ez különösen most érdemel különös figyelmet és megfontolást, amidőn iparunknak az eddiginél gyorsabb fejlesztéséről, jobban mondva, megteremtéséről van szó, ami kellő számú technikus hiányában, alig lehetséges. Ha csak némileg versenyképes ipart akarunk teremteni, nem szabad késni a technikai képzés kifejlesztésével. Németországban kilenc, Ausztriában hat műegyetem van s azt hisszük, nem tévedünk, ha az osztrák és német ipar nagy fejlettségű és versenyképességűt nagyrészt ennek a körülménynek tulajdonítjuk.

Selmechányai városa, amelyben az akadémia van, régi idők óta egy kisebb tudományos központot képvisel a felső vidéken s értelmi és műveltségi színvonalra ennek következtében jóval magasabb, mint sok más nagyobb vidéki városé, amelyek közül, tudomásunk szerint, egy sem bír azokkal a föltételekkel, amelyek őt Selmechányával szemben egy ily műszaki főiskola befogadására inkább kvalifikálnák. Itt van a bányászati és erdészeti akadémia kivül két főgimnázium, egy bányaiskola és számos állami hivatal, melyekből, szükség esetén, magántanárok és docensek kerülhetnének ki. A város nem nagy ugyan, hisszük azonban, hogy ez a főiskola szempontjából inkább javára, mint hátrányára esik.

Németországban több egyetem kis városokban húzódik meg, ahol a tanulási érdekek összeolvadhatnak a tudományos érdeklődéssel s egy bizonyos ideális szint adnak az ifjuság törekvéseinek. A főiskolai élet kis városban független a nagyvárosi élettől, távol van a nagy város zavaró zajától és csábító erkölcselenségétől, az ifjuság jobban fejlesztheti egyesületi életét, jobban megszokja a társadalommal való életet s végre erejét és egészségét is a jó levegőben frisebben tartja

fenn, mint a nagy város rossz levegőjében. Igaz, hogy a nagy város vonzó erejét egy ilyen kis vidéki város nem képes ellensúlyozni, egy jól felszerelt tudományos centrum azonban sok más jóindulával ezt a bajt a lehető legkisebb mértékre szállítja le s biztosítva van arról, hogy a tanulni vágyó s különösen a szerényebb anyagi eszközökkel rendelkező fiatalok elég szép számmal fogják felkeresni.

Manapság már a magas kormány is a kulturális decentralizáció elvét fogadta el és törekvése oda irányul, hogy a vidéki városokat is nemcsak gazdaságilag, de kulturális szempontból is emelje és fejlessze. Ha emellett arra is gondot fordít, hogy egy olyan vidéki várost, amely évszázadok óta a bányászat empóriumá s ezzel a nemzet anyagi erősödésének egyik legnagyobb jelentőségű tényezője volt, amelynek ebbeli jelentősége azonban újabb időben, az ezüstbányászat hanyatlása következtében, alászállott, jóakarattal támogatás és erősítésre: azt hisszük, alig lehet elegendő és alapos okot felhozni arra nézve, hogy a második műegyetem kérdése ne Selmechányai városával, illetőleg az itt levő bányászati és erdészeti akadémiaival kapcsolatban oldassék meg.

De mindezeket nem tekintve, Selmechányai városa a második műegyetem hováhelyezése kérdésének tárgyalásánál bizonyos történelmi jogra is hivatkozhatik. 1848-ban ugyanis báró Eötvös József kultuszminiszter azt a szóbeli utasítást adta báró Ritterstein főkamaraőröknek, az akadémia akkori igazgatójának, hogy a bányászati és erdészeti akadémia-nak reáliskolával és műegyetemmel való egyesítése iránt javaslatot tegyen. A tervezet 1848. évi 78/eln. sz. a fel is terjesztetett, az ezután bekövetkezett nagy események azonban végrehajtását megghiúsították. A terv mindazonáltal amellet bizonyít, hogy a műegyetem létesítését már akkor is ilyen módon vélték legcélszerűbbnek.

Mindezekben lehetőleg részletesen igyekeztünk kifejteni azokat a szempontokat, amelyek kívánatossá és lehetségessé is teszik a második műegyetemnek Selmechányán való felállítását s megállapítani azokat az előnyöket, amelyek az itt már meglévő és kellően felszerelt matematikai, természettudományi és technikai tanszéknek műegyetemi célokra való felhasználásából az új intézetre és magára az államra is háramolnának. Egyebekben nem tartjuk magunkat illetékeseknek arra, hogy az új műegyetem felállítására, szervezetére és az ezzel kapcsolatos számos más kérdésre nézve konkrét és részletes tervezetet, illetőleg javaslatot dolgozzunk ki és ha az ügyet részünkről teljesen ki akarjuk meríteni, még legfőlebb csak arra mutathatunk rá, milyen szakosztályokat lehetne az új műegyetemen okszerűen létesíteni.

Az új főiskola törzsét, természetesen a most is meglévő három bányászati jellegű szak alkotná: a bányászati, a vas- és a fémkohászati. Ezekhez csatlakoznék esetleg az erdészeti szakosztály, amennyiben az erdészet a műegyetem keretébe és szervezetébe éppen úgy beleilleszkezhethetné, mint a zürichi és a karlsruhei műegyetemen. Ezeket a szakosztályokon kivül az új műegyetem felülelhetné még a gépészmérnöki, a mérnöki, a kémiai és esetleg az elektrotechnikai szakosztályt, míg ellenben az építészeti szakosztály felállítására a helyi viszonyok között alig lenne lehetséges. A mérnöki szakosztály részére tulajdonképpen csak egy út- és vasútépítészeti, egy hid- és egy vízépítészeti tanszék, a gépészmérnökök részére csak egy géptani és egy mechanikai technológiai tanszék, a kémikusok részére pedig még egy kémiai és egy kémiai technológiai, összesen tehát csak hét tanszék szervezése és az ezek részére szükséges épületek építése mutatkoznék szükségesnek.

Amidőn ezzel a műegyetem kérdését a magunk részéről kimerítettük, hátra van még, hogy

kimutassuk, vajjon a bányászati és kohászati szak speciális igényei és különleges érdekei megkívánják-e, hogy a bányászati akadémia újjáfejlesztésének kérdése a létesítendő második műegyetem keretén belül, vagy pedig ettől függetlenül és önállóan oldassék meg.

Meg vagyunk győződve, hogy a bányász és kohász haladási iránya és eszközei, habár a mai kor megsokasodott szükségéi szerint módosítva és kiegészítve, nagyjában ugyanazok maradnak a jövőben is. Ebből kifolyólag nem habozunk kijelenteni, hogy a bánya- és kohómérnökre a gyakorlatban váró feladatok nem követelik azt, hogy műegyetemet végezzon, illetőleg az eddigtilt eltérő kiképzést nyerjen. Nagy tévedés lenne azt hinni, hogy a bánya- és kohómérnök speciális technikai képzése, amelyet a műegyetem nyújtana, nagyobb lenne annál, amelyet egy külön szervezett és a technikai tudomány mai színvonalán álló bányászati és kohászati főiskolán nyer. Hiszen a bányászati és kohászati szakosztály az új műegyetemnek is oly önálló fakultását alkotná, amely a kultivált tudományok tárgya, terjedelme és intenzitása tekintetében csakis saját szükségleteihez képest rendezkedik be éppen úgy, mint ahogy most akarja tenni, amidőn a műegyetemtől függetlenül intézi sorsát. A bánya- és kohómérnök négy év alatt a műegyetemen sem tanulhatna többet, mint amennyit a II. számú kimutatásban foglalt tanítási terv szerint az újjászervezett akadémiaán el-sajátíthat, megengedjük azonban, hogy a világ előtt s mindazok előtt, kik a bányászati szakképzés ügyébe beavatva nincsenek, talán jobban képezettnek látszanék. S nézetünk szerint az a körülmény, hogy a bányászati akadémiait nagyon sok helyütt nem tekintik egyetemi színvonalon álló technikai főiskolának s hogy, ennek következtében nemcsak a közvélemény, de sokszor a műegyetemet végzett technikusok is gyanus szemmel nézik a bánya- és kohómérnökök szereplését, okozza azt, hogy a bánya- és kohómérnökök nagy része nem elégszik meg azzal, hogy az akadémia csak műegyetemi nivóra emeltesse, de inkább óhajtja, hogy műegyetemmé fejlesztesse.

Nem tekintve ezt a külsőséget, hisszük, nagyon kevesen vannak a bánya- és kohómérnökök közül arról meggyőződve, hogy a mi speciális érdekeink a műegyetemen, amely ezeket csak másodsorban szolgálja, jobban érvényesülhetnek és biztosíthatnának, mint jelenleg. Nem is ez teszi szükségessé számunkra az egyetemet, mert szakképzésünk ügyét ettől függetlenül jobban oldhatjuk meg, mint egy műegyetem keretén belül. Ha mindennek dacára kiterjeszkedtünk a műegyetem kérdésére, tettük ezt azért, mert a műegyetem különösen Selmechánya város, valamint a második műegyetem mielőbbi létesíthetése érdekében kívánatos ide, ahol egy régi technikai főiskola már létezik s mert jól tudjuk, hogy kellő szervezett mellett speciális érdekeink a műegyetemen is kellő garanciát nyerhetnének. Szükséges lenne továbbá a műegyetem az egyetemi rendszernek nálunk való teljes érvényesítése szempontjából, az élénk termékenyítő kölcsönhatás és a verseny fokozása érdekében, valamint a tudományművelés és fejlesztés nagyobb lendületére való tekintettel és végre azért is, hogy az akadémia korszerű kifejlesztésének s ezzel kapcsolatban az akadémiai tanárok helyzetének és személyi ügyeinek kérdése is megfelelő megoldásra találjon.

Mihelyt az akadémia egy itt felállítandó műegyetembe beolvad, természetesen, hogy eddigi nevét elveszíti s a bánya- és kohómérnökök, illetőleg az erdészek és erdómérnökök nem kapnak többé akadémiai, hanem műegyetemi kiképzést. A kettő között, mint fennebb kimutattuk, nem lenne ugyan különbség, de mégis tagadhatatlan, hogy az illetők tekintélyét, az eddigivel szemben, legalább a nagy közvélemény előtt, emelné. Miután azonban ennek a tekintélynek emelése akkor

is kívánatos, amidőn az akadémia újjászervezése a második műegyetemtől függetlenül vitetik keresztül, kérdés, nem lenne-e célszerű az akadémia eddigi nevét olyannal fölcserélni, amely főiskolai jellegét jobban kidomborítja.

III. 1910-ben Cserhádi Jenő budapesti műegyetemi tanár „Mérnök és jogász“ c. tanulmányában ugyancsak a selmechányai főiskolát ajánlja műegyetemmé való kifejlesztésre. Tanulmányában, többek között, ezeket írja:

A kir. József-műegyetem elég tágasra épült, hogy a jelentkező technikusjelölteket befogadja, de két szakosztálynak már ma is annyi hallgatója van, hogy az esetre, ha a közigazgatásban az egyedül helyesnek jelzett elv szerint, a mérnökök nagyobb számban nyernének alkalmazást, mint eddig, itt is beállt a túlszűfolttság. Ez a két szakosztály: a gépészmérnöki 700 és a mérnöki 782, a folyó évben beiratkozott hallgatóval. Az építészeti szakosztály 173 és a vegyészeti 175 hallgatójával valószínűleg még sokáig győzi a jelentkező jelölteket befogadását.

Tehát nem volna szükség egy második műegyetemre, hanem elég volna egyelőre egy mérnöki és egy gépészmérnöki akadémia is, a kir. József-műegyetemmel azonos tantervvel és képzési joggal.

A gépészmérnöki akadémiait egészen jól föl lehetne állítani Selmechányán, szerves kapcsolatban az ottani bányászati, kohászati és erdészeti akadémiaival. Nagy könnyebbséggel járna ez különösen a szegényebb sorsú szülők fiaira, akiknek nem kellene a drága fővárosban nyomorogniok, de a tanítás szempontjából is sok előnye volna, mert ma 150—200 hallgatóval egyénileg foglalkozni fizikai lehetetlenség, míg egy kisebb városban egy-egy évfolyamban alig lenne több 30—40 hallgatónál, ott azután a tanár a rajztábla mellett nemcsak tanítana, de nevelhetne is.

(Folytatása következik)

Gazdasági erősbödésünk.

A kormány közvetlenül a karácsonyi ünnepek előtt terjesztette a parlament elé az 1910. évi zárószámadásokat és az ország multévi közállapotairól szóló jelentését. A ridég számadatokkal fényesen bebizonyította, hogy az államháztartás, mint az ország, a lakosság jólétének fokmérője, mely a koalíció uralma alatt úgyszólván teljes hanyatlásban volt, a mostani kormány alatt új, örvendetes, az állandóság minden kriteriumával bíró lendületnek és emelkedésnek indult. A kormány tehát megfelelő programjának, mellyel tudvalegőleg az ország belső politikai és gazdasági konszolidálását és külföld előtt való hitelképességének emelését tűzte ki főfeladatául.

Íme, a köteteket beszélő számadatok:

A multévi államháztartás zárószámadatai szerint 1910-ben a rendes kezelésben 177 millió volt a felesleg, míg a költségvetésben, a rendes kezelés fölslege gyanánt, csak 50 millió korona volt előirányozva; az eredmény tehát 127 millió koronával kedvezőbb az előirányzatnál. A rendkívüli kezelésben 50 millió korona hiány volt előirányozva; ezzel szemben a valóságos hiány 73 millió korona volt. Végeredmény gyanánt megállapíthatjuk, hogy az 1910. évi zárószámadás 104 millióval kedvezőbb az 1910 évi költségvetésnél. Ami a pénzügyi kezelést illeti, az állam összes bevétele 173 millióval haladta meg az összes bevételeket. Az állami vagyon tiszta gyarapodása 163 millió korona volt. Az állam egész vagyonát a számvéviszék az 1910. év végével 2284.434000 koronára becsüli.

A lakosság jólétének fellendüléséről pedig az ország közállapotairól szóló kormányjelentés tesz bizonyosságot, kimutatván, hogy a lakosság által 1910-ben a pénzügyetelnél elhelyezett takarékbetétek az előző évekhez képest 360 millió koronával 3674 millióra, tehát 1085%-kal emelkedtek, ami mellett folyó számlára 510, csekély számlára 252 és a postatakarékpénztárnál 107 millió helyezettett el. 1910. végén tehát a magyar pénzügyetelnél összesen 4543 millió volt elhelyezve, 500 millióval több, mint az előző évben. És ebbe a rengeteg summába még nincs belefoglalva az a nagy összeg, amelyet a lakosság értékpapirokba, járadékokba, záloglevelekbe fektetett, amely téren, az előző évekhez képest, szintén lényeges emelkedés konstatálható.

Mindezek a számadatok magukért beszélnek és fölszövegezzé teszik terjengős kommentálását annak a ténynek, hogy a mostani kormányzati irány bizalommal tölti el az országot és kézzelfoghatóan emeli a lakosság jólétét.

Ujévi üdvözlés a városnál.

A szokásos ujévi üdvözlés a városháza december hó 31-én történt meg. A városi tisztikar délelőtt tizenegy órakor teljes számban megjelent a közgyűlési teremben s lelkes éljenzéssel fogadta az üdvözlésre meghívott polgármestert, akithez, a tisztikar nevében, *Vörös Ferenc* th. főjegyző intézett tartalmas, lelkes beszédet, amelyet sűrűn szakított meg a helyeslés.

Beszéde elején kijelenti, hogy nem szándékozik a muló év alkonyán elégiát hangulattal keltetni s rövid bevezető után önérettel hangoztatja, hogy ismét átküzdöttünk egy évet, mert küzdés az élet, úgymond, ez a valóság.

»A küzdés nélküli élet haldoklás, vagy, mi-ként a bölcs mondá: mindennap meghalunk.

Már pedig mi élni akarunk, politikai hivatásunknak megfelelően élni e városnak, a mi szeretett Selmechánya városunknak, de élni önmagunknak is!

A tudomány ezt a küzdelmet is rendszerbe foglalta már, azt állítván, hogy a politikai küzdelem az állandóság, a forradalom és a reform rendszere.

Az első kettőnek törekvéseit jellemezve, elveiket ismertetve, oda nyilatkozik, hogy azok nem jelentenek haladást az emberiség történetében s méltatva az aristotelesi »to mezon«-t, a helyes középnek rendszerét, melyet e város közigazgatása mindenkor követett s követ ma is, visszapillant e nagy multú városnak a szélsőségek közt minden válságos alkalommal megismétlődött elhelyezkedésére, amivel e város közönységét irányító közigazgatás annak a tudatáról tett tanubizonyoságot, hogy az egyetemes igazság s a különböző érdekek, ellentétes törekvések szükségének középvonalon való kielégítését kívánja. Mint ahogy az igazi bátorság közepet tart a gyávaság és vakmerőség között, a takarékoság a fukarság és pazarlás között.

A polgármester egyik elődjének korszakát az erőgyűjtés korszakának, közvetlen elődjét pedig az erőkifejtés korszakának mondja, így jellemezte évek előtt is ugyanezen a helyen s akkor olyan érzés foghatta el az üdvözölt polgármester lelkét, mint a maga előtt letarolt mezőt látó nagy macedoniaiét, aki elődjének alkotásait, dicsőségét bírálta. Talán így is volt, mert csakugyan letarolt mezőhöz hasonlított a mi lelki világunk, amikor alkotó erőnk mélyen szunnyadt, legfeljebb óhajban, sóhajban nyilvánult meg, de akarattá, tetté nem érlelődött.

A jelen idő fordulópontot jelent, egy új ébredés korszakának a kezdetét, a tettek heve szállta meg a lelkeket; iratos a mező előttünk és méltatva a polgármesternek a város életbe-

vágó érdekeit emelni célzó törekvéseit, minők a vasut létesítése, a Mária Terézia dicsőemlékű királynő kiapadhatatlan értékű kincsének megtartására irányuló kezdeményezése s az ipar fejlesztésére s a kereskedelemnek a közérdekhez, a fogyasztó nagyközönség érdekében közelebb hozatalára tervbe veendő munkálódását, történeti adatokra s a számok logikájára építi azt a meggyőződését, hogy miként 200, majd 100 évvel ezelőtt is fordulópontra haladt át a város, úgy most is ilyen előtti áll s miután ez az új hullám emelkedő irányú, a város élete is csak ezt az irányt követheti.

Nemcsak hosszú, boldog életet kíván a megtisztelt polgármesternek, hanem azt is, mint legnagyobb boldogságot, hogy közjóra irányuló akarat, szellemi ereje teret találjon a cselekvésre s érvényesülésre. — Végül kartársaihoz buzdítólag szólva, egy kis rögtönzött lelkesítő verssel végezte beszédét.

A szónoktól megszokott szép előadású beszédre Horváth Kálmán polgármester hosszas válasza részben program, részben lelkes buzdítás volt a jövőre.

Örömmel látja, mondá, hogy a tisztikar egytől-egyig jelen van, mert ebben is az összetartás jelét látja, amire pedig ma igen nagy a szükség. Nem osztja azt a modern felfogást, mely szerint a hasonló összejövetelek nem bírnak már értékkel, sőt ellenkezőleg, az a felfogás, hogy épen a mai életben van szükség összetartásunk, együttérzésünk külső kifejezésére és arra, hogy ilyen összejövetelek által erősítsük magunkat munkára és küzdelemre. Mert teljesen igazat ad az üdvözlő szónoknak, hogy küzdés az élet, küzdés mindenütt, de kétszeresen és hatványozva küzdés nálunk; ebben a, multban nagy és gazdag, ma azonban, sajnos, a régi életfeltételek változása következtében, nehezen haladó városban.

Nehéz volt a feladat, amely előtte és a tisztikar előtt állt az elmúlt esztendőben és semmivel sem lesz könnyebb a jövőben sem. De reménnyel és erős bizalommal van ellelve, hogy azt a nagy feladatot, amely előttük áll, sikerrel és eredménytel fogják megoldani. Ez a feladat Selmecebányai városának fejlesztése, a jövő fejlődés alapjainak letétele, jövő virágzásának biztosítása. Évek óta hangoztatja, hogy Selmecebánya várost a haladás útján megtartani és erősíteni, nemcsak szűkkörü helyiérdek, de, magyar nemzeti szempontból, országos érdek is. Mert ha hanyatlani és elcsúszni hagyjuk a várost, veszély származik abból, nemzetiségi szempontból, a Felvidék egy igen nagy részére. Nemcsak a lokalpatriotizmus parancsolja tehát, hogy küzdjünk és dolgozzunk, egyesült erővel, a városért, hanem a hazafias kötelesség is ezt parancsolja.

Úgy érzi, úgy van meggyőződve, hogy a város tisztikara, amely, közbizalomból, a város vezetősére van hivatva, a kettős kötelességét a multban is teljesítette s a jövőben is teljesíteni fogja. Hogy részleteket említsen a mult év intenzív munkálkodása köréből, megemlékszik a város fejlesztésének több alapvető munkájáról, aminő a németi—selmecebányai vasút megépítésének sikeres szorgalmazása, a fejlődés szempontjából fontos a városi vízvezeték és csatornázás kérdéseinek végleges megoldása, a bányászati és erdészeti főiskola fiatalágának megfelelőbb elhelyezése érdekében egy internátus építése, az idegenforgalom emelése céljából szálló építése, a helyi kereskedelem érdekében egy nagyobb szabású gyári vállalat létesítése.

Mozgalmat indult meg itt és az ország irányadó köreiből és az iránt, hogy az ország legrégibb technikai főiskolája, a bányászati és erdészeti főiskola fejlesztéséért. A kilátások a fejlesztésre nézve kedvezők s egyáltalán nincs kizárva, hogy ez a rendkívül nagy horderejű kérdés ránk nézve kedvező megoldást nyer. Nincs okunk tehát arra, hogy kétségbeesünk a város jövője miatt s a nehézségek, amik előttünk állanak, csak erősítsenek és acélozzanak fokozottabb munkakijéjtésre. Csak a győnge és az erőtlen csügged s mi erő-

sek vagyunk összetartásunkban a város érdekében melynek fejlődnie kell, magasabb nemzeti érdekű.

A beszéd, amelyet a tisztikar feje erős meggyőződéstől áthatott hangon s lelkesen adott elő, rendkívül jó hatást keltett s befejezése után szűnni nem akaró éljenzés jelezte, hogy a tisztikar egyet ért, együtt érez vezetőjével s kész bárminő küzdelemre a város emelése érdekében.

Azok a szomorú »transport«-ok.

Közlő: Vörös Ferenc.

VII.

A selmecebányai császári biztos 1849. október 2-ig 262 honvédt fogdosztatott össze és szállítattatott felülvizsgálatra a zölomyisorozó-bizottság elé.

Ebben a nagy transportban, a már említettek kivül, veszedelmeseknek tartotta még s jelentette be Czechentner cs. biztos Richter János volt városi levéltáros és Szeyleft Ede juristát.

Szeyleft Ede, mint ismeretes, pár évvel ezelőtt halt meg, mint kúriai bíró. Az egykori honvéd fényes pályát futott meg. Jogtudásainak szakjának jelesként tisztelték s nagyrabecsülték. Életrajzát később adjuk.

Ebben a közleményben egy martírról, Richter Jánosról emlékezem meg. Richter János atya, Ignác, 45 éven át, 1805-től 1850. október 16-ig állott Selmecebánya szolgálatában és pedig 31 éven át mint a város pénztárosa.

A császári biztos kitűnő bizonyítványt állított ki róla, egyebek között azt irván, hogy »minden forradalmi mozgalomtól távol tartotta magát s a császárhoz hűnek bizonyult.«

Annál rosszabb hirben állott a császáriak előtt az egyébként is törődött, öreg pénztárosnak a fia, János. A szabadságharc kitörésekor honvédek állott be; lemondott hivataláról, de egyúttal arra kérte a város közönségét, hogy amikor ő a harcmezőn kívánja hazafias kötelességét teljesíteni, biztosítsa a város arról, hogy ha időközben megsebesülve s hadiszolgálatra alkalmatlanná válnék, előbbi állásába visszahelyezi, illetőleg az állását egyelőre nem tölteti be.

A közgyűlés 1849. június 11-én megtartott ülésében tárgyalta csak a kérvényt s ekkor »mélánnyalva bár honfui buzgalmát«, csak részben teljesítette kívánságát. Nem töltötte be előzőleg a kiváló hivatalnok állását, de a kért visszahelyezést nem igért meg, sőt a tárgyalás napján, miután elismerően nyilatkozott meg Richter érdemeiről, kimondotta a közgyűlés, hogy Richter János lemondását elfogadja s helyébe más választ. Még ebben az ülésében meg is választotta Valkovits Károly tiszteletbeli vicefiskálót.

1843 óta Richter János is ügyvéd volt s most, hogy állását elvesztette, elhatározta, hogy nem tér vissza Selmecebányára.

A világiosi fegyverletét után rövid ideig az Alföldön bujdosott, majd Zimonyban rejtőzködött. Innen állították elő s kísérték a sorozó-bizottság elé. A selmecei transportban csak a neve fordult elő, mint szállítandó, de jelezve, hogy Zimonyban van.

A selmecei közönség előtt nagy tekintélyben, közbecsülésben álló levéltáros és ügyvéd ithon próbált szerencsét, de veszedelmesnek tartották működését s ezért kénytelen volt szülővárosát elhagyni. Zsarnócán telepedett le s nyitott ügyvédi irodát.

Sok zaklatásnak volt kitéve s a császáriak részéről állandó felügyelet és gyanu alatt állott. Az élet nehézségei alatt összeroskadt s 1856-ban meghalt. Özvegycét és két kis árvaát hagyva maga után, minden vagyon nélkül.

Szenvedéseiket és mellőztetésüket nem kíséreltem leírni, csak annyit említek meg, hogy Richter Jánosné is olyan volt, mint a legtöbb honvéd-özvegy: nem esett kétségbe; abban a pecsovics-világban csodálatos lelki erővel vette föl az élettel való küzdelmet s nyugdíj, kegydíj nélkül is tisztességesen nevelte föl gyermekeit. Csak 1868-ban érte az a szerencse, hogy a koronázás-kor kiosztott honvédségélyből, a Selmecebányán, Ocsosvsky Vilmos főkapitány összegyűjtött adatai

alapján rendelkező bizottság javaslatához képest, 100 forintot juttatott neki a belügyminiszterium. Ocsosvsky Vilmos későbbi polgármester bajtársa volt Richter Jánosnak, az egykori 48-as honvédek s a legmelegebben karolta fel özvegye és árvaí ügyét.

Mikor ez a segélyalap, az egyszeri kiosztással, kiapadt, Selmecebányán is megalakult a honvéd-segély-egylet, de, pénzalap hiányában, kevés sikerrel működött, amennyiben állandó segélyt nem, csak időnkinti segélyt tudott egyeseknek az országos központi honvédegyeletnél biztosítani.

(Folytatom.)

HIREK.

— A második műegyetem, illetőleg a selmecebányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolának műegyetemmé való kibővítése ügyében, Csobor László, városunk országgyűlési képviselője, levelet intézett hozzánk. Ezt a levelet, mint fényes dokumentumát képviselőnk velünk érző lelkének, egész terjedelmében az alábbiakban közöljük:

»Tisztelt Szerkesztő Úr!

A második műegyetem címe alatt Szerkesztő úr ismerteti azt a mozgalmat, melyet polgármesterünkkel együtt indítottam meg főiskolánknak technikai szakkal való kibővítése iránt.

Minden félreértések kiküldése végett szükségem látom fennforogni annak, hogy ebben a kérdésben megnyilatkozzam és röviden megírjam ennek történetét.

Mult év nyarán, az obstrukció idejében, a képviselőházban Illosy és Jónás műegyetemi, tanárokkal és képviselőtársaimmal beszélgettem, egyebek közt szóba került a selmecebányai főiskola is. Kettőjük közül valamelyik említette előttem hogy célszerű volna a főiskolát elektrotechnikai és kataszteri mérnöki szakkal kiegészíteni, mely pályákra most sokan kíváncsok.

Ezt a beszélgetésem kikerültem polgármesterünkkel, aki azt örömmel fogadta és nyomban kijelentette, hogy a tanév beálltával érintkezni fog a főiskola tanáraival, hogy velük a kérdést megbeszélje.

Később beszéltem Borbély Lajos és Münnich képviselőtársaimmal is, majd ismét az előnevezett tanárokkal. E beszélgetések fonalán megérlelődött bennem az az erős hit, hogy főiskolánknak bányász- és erdészszakait ki lehetne bővíteni egy harmadikkal is és pedig a technikai szakkal, olyanképpen, hogy ebben a gépész-, víz-, út-, vasút mérnöki, nemkülönben az elektrotechnikai tudományok adatként elő és pedig a műegyeteméhez hasonló érvényű vég bizonyítványok kiadásával.

Alapítom pedig ezt a tervemet arra a jelenségre, hogy hazánk két technikai főiskolájának: a budapesti műegyetemnek és a selmecebányai főiskolának hallgatósága számban hirtelen olyan magasra nőtt meg, aminő magas ezelőtt sohasem volt.

En ezt az örömdetes jelenséget arra magyarázom, hogy a jogász magyar nemzet kezdű felismerni a technikai pálya nagy előnyeit és azért jelentkezni kezdi tömegesebben. És ez a processus ezentúl hatványozott mértékben fog jelentkezni, elannyira, hogy a második műegyetem kérdése égetővé fog válni, melynek sürgős megoldását az események is siettetni fogják.

Valószínű, hogy ez a körülmény indította a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletet arra, hogy közgyűlésében szóvá tegye a második műegyetem kérdését és sürgesse annak mielőbbi megvalósítását. Ezen a közgyűlésen, hallomás szerint, állást foglalt Temesvár mellett s ebben nyilatkozott meg a nagy jóakarat Selmecebánya iránt Jendrassik Kornél részéről is.

Nekem az ellen, hogy Temesvár műegyetemet kapjon, észrevételem nincs. Kívánom neki, hogy kapja meg. Ámde nemokára a temesvári műegyetem is szűknek fog bizonyulni, aminthogy alig egy évre rá szűknek bizonyult a budapesti műegyetem is. Szűknek fog bizonyulni, az általános irányváltozás mellett, azért is, mert a technika alkalmát a temesvári és a vidéki szülők ki fogják használni és ahelyett, hogy jogászoknak, orvosok-

nak szánják fiaikat, technikai pályára fogják ökel küldeni s ezzel a nevezett technika rövidesen túlságos népessé fog válni.

Ilyen viszonyok között, nemkülönben az országos egyensúly megtartása végett is, gondoskodni kell arról, hogy a Felvidék is kapjon hasonló intézetet. Erre a célra önként, magától kínálkozik a selmecbányai főiskola, melyet a technikai tanulmányok céljaira olcsó pénzen lehetne berendezni és pedig — ami nem kicsinylendő körülmény — azonnal, néhány új tanári állás szervezésével.

Ez legyen a mi célunk; erre kell törekednünk! Álljon össze a város közönsége és a főiskola tanári kara, mert az érdek egy és a siker nem fog elmaradni.

A bányászat hanyatlása ne aggasszon minket túlságosan. A Gondviselés pártunkra állott, mert egymásután tárja fel előttünk jövő boldogulásunk föltételeit.

Eddig a bányászat tartott fenn bennünket. Ezentúl önerőnkre, öntevékenységünkre leszünk utalva.

Bányavárosból diákvárossá, iparvárossá kell átforgalmazni. A munka megkezdődött. Megépül az új vasút nemsokára! Tágasabb lett a liceum; épülni fog a főgimnázium. A főiskola épületei immár egy külön városrészt alkotnak. Megépül a modern szálló; épülni fognak új lakások is. Lesz fürdő, vízvezeték, csatornázás, megfelelő világítás, árda. Felépül a diák-otthon, megalakul a templom-berendezési vállalat.

Mindmegannyi új iránynak, új életnek biztató jele és új kilátás a jobb jövő felé.

En bízom ebben a jobb jövőben és hiszem hogy tettekre szolgármesterünk bölcs vezetése alatt új korszakhoz fogunk jutni, melyben meg fog születni a modern város, ennek kulturális és kényelmi összes feltételeivel együtt.

Bizzunk ebben mindnyájan és eszerint cselekedjünk.

Ez az én újesztendei kérésem és kívánságom! Fogadja, Szerkesztő úr, tiszteletem nyilvánítását.

Budapest, 1912. január 1.

Hive:

Czobor László.

— **Közgyűlés.** Selmec- és Bélabánya szab. kir. város törvényhatósági bizottsága január havi közgyűlését, *Wilczek Frigyes gróf dr.* főispán elnöklésével, e hónap 9-én, kedden délután 3 órakor tartja meg. A közgyűlés tárgysorozatát lapunk hivatalos részében közöljük.

— **Személyi hírek.** *Faller Károly* és *Kövesi Ferenc dr.* főiskolai tanárok, *Balázs István* főiskolai adjunktus és *Papp Simon dr.* főiskolai tanárségét, a budapesti kir. magyar tudományegyetem bakteorológiai intézetében tartandó tudományos mikroszkópiai tanfolyamra, Budapestre utaztak. A tanfolyam 8-án kezdődik s 13-án ér véget.

— **Halálozás.** *Mednyánszky Dénes báró*, az utolsó selmecbányai bányagróf, kit tudományos munkásságáért az Akadémia is tagjává választott, múlt hó 28-án, 82 éves korában, Hitzingben meghalt. Holttestét Vigvárra szállították s a múlt vasárnap temették el a Mednyánszkyak családi sírboltjában.

— **Áthelyezés.** Öfelsége, a király, *Dutkó János* korponai kir. járásbíróknak, saját kérelmére, a selmecbányai kir. járásbíróssághoz való áthelyezését megengedte. Az áthelyezéssel boldogult *Láha Antal* kir. ítélőtáblai bíró helyét töltötték be. Az új járásbíró, aki, mint értesültünk, egyike a legkiválóbb, legképzettebb bírónak, állomását még ebben a hónapban elfoglalja.

— **Új tanár az ev. tanítóképzőben.** A selmecbányai kerületi Csemez-tanítóképző igazgatósága, egyik eltávozott segédtanár helyére, *Lenk Jenő* természetrajz-földrajz szakos okleveles közép-

iskolai tanárt hívta meg, egyelőre segédtanári minőségben. Az új tanár e hó 4-én foglalta el tanszékét.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter *Márton Lajos* nagyváradi lakost a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztlé nevezte ki és szolgálatiételre a selmecbányai m. kir. bányagazgatóság mellé rendelt számvevőséghez osztotta be.

— **Szerencsétlenség a ródlipályán.** A bélabányai hegyen levő ródlipályán folyó 2-án könnyen végetszelhet válható szerencsétlenség történt. *Nedelkovics Zsarkó* főiskolai hallgató hölgyek társaságában szánkázott. Hazatérőben levő lengei fuvarosok megirigyelték az úri sportot s állítólag minden ok nélkül belekötöttek a hölgyekbe és a főiskolai hallgatóba, kit botokkal kezdtek üldözni. *Nedelkovics*, önvédelmére, revolvert rántott elő s föbe ütötte vele *Kasa György* lengei bírót. A revolver elsült s a bírónak kilötte a balszemét. A rendőrség, *Tandlich Ignác dr.* főorvossal, azonnal a helyszínre vonult, segítségben részesítette a sebesültet s hazaszállította Lengére. A sebesült sérülése súlyos.

— **Szilveszter éjszakája a Szitnyán.** Az Ó-esztendő utolsó napján négy lelkes turista: *Wagner Géza* tanítóképző intézeti tanár, *Király Endre* főiskolai hallgató, *Király Lajos* és *Réz Géza*, a liceum növendékei, skin rándult fel a Szitnyára. A 10°-os fagy és a verőfényes nap kedvezett mérész vállalkozásuknak. Öt órai, itt-ott pihenéssel megszakított menetelés után, d. u. 2 órakor értek a hegy tetejére. Újuk legnehezebb része, a derékig érő hó miatt s mert a skit itt már nem használhatták, a hegy megmászása volt. Az éjszaktól az új menedékházban töltötték. A végtelen hósvatag, a nap lenyugvása, a csendes, holdvilágos éjszaka, a nap felkelte, a tiszta kilátás a Magas-Tátrára oly fenséges látványt nyújtott, amilyenben a nyári turistáknak csak ritkán van részük.

— **A járásbírósság helyiségeinek bérbéradása.** A város a járásbíróssági helyiségek eddigi bérét 2000 koronáról 2400 koronára emelte. A m. kir. igazságügyminiszter a béremelést elfogadta s a várossal, a járásbírósság és a fogház helyiségeinek bérletére, újabb hatévi szerződést kötött.

— **Öngyilkosság.** Folyó hó 2-án a Miksa-aknán egy megfagyott női holttestet találtak. A rendőrség, *Tandlich Ignác dr.* főorvossal, azonnal a helyszínére vonult s a hullában *Ferkó Antal* istvánháza bányamunkás feleségére ismert, ki tettét öngyilkossági szándékból követte el.

— **Új szaklap Selmecbányán.** *Balázs János* bányainéző szerkesztésében, *Bányászati* címen, folyó év január elsejével új szaklap indult meg Selmecbányán. A lap, mely a magyar bányász-és kohászati ország egyesületének közlönye, tartalmas, ügyesen szerkesztett újság, mely mindenképen méltónak ígérkezik a szakkörök támogatására.

— **Kéménytűz.** Folyó hó 1-én *Seidel Ágoston* lövész-utcai házában kéménytűz volt. A tűzörök a helyszínén azonnal megjelentek s a tűzet, mielőtt továbbterjedt volna, eloltották. A kár teljesen jelentéktelen.

— **Az izraelita hitközség közgyűlése.** A selmecbányai izraelita hitközség folyó hó 1-én tartotta évi rendes közgyűlését. A közgyűlés jóváhagyta az 1911. évi zárszámadásokat, megállapította az 1912. évi költségvetést, a hitközség tanítóinak 350—350 korona drágasági pótlékot szavazott meg, végül pedig megejtette a tisztújítást. *Tandlich Ignác dr.* főorvos, hitközségi elnök, nagy elfoglaltságát hozván fel okul, elnöki tisztről minden kérés ellenére is, lemondott. A közgyűlés a távozó elnöknek, hétéves buzgó, odaadó és fáradhatatlan működéséért, jegyzőkönyvi köszönetet mondott s helyébe *Ungár Kálmán dr.* ügyvédet

választotta meg hitközségi elnökké. Alelnök *Dukász Gyula*, pénztáros pedig *Erdős Sándor* lett.

— **A selmecbányai főiskolai atletikai klub** tudatja a város közönségével, hogy a főkapitány-ság, a Főiskolai Atletikai Klub kérelmére, megadta az engedélyt a Deák Ferenc-utcán való szánkázásra és pedig a következő feltételek mellett: A rendezést és felügyeletet az Atl. Klub vállalta magára; a szánkázás este 8-tól 11 óráig tart s közben szünetel addig, míg a vasútról feltűvő kocsi a pályáról el nem vonulnak. Az indulás kizárólag a felső gyógyszerártól történik. A szánkázókra a Klub útján kibocsátott idényjegyek megváltása kötelező. Idényjegyek a Főisk. Kör éttermében (földszint) 7-én, vasárnap. d. e. 9-től 11 óráig, d. u. 2-től 5-ig és azután 13-ig minden nap d. u. 6-tól 7-ig ugyanott kaphatók. Egy idényjegy ára 2 korona. A jegyváltásnál minden szánkázó külön számot kap, mely a szánkázás alkalmával feltűvő helyen (jobb felsőkar) viselendő. A jegyek árából befolyó összeget az út javítására fordítják. Hogy a rendezőség az előjáróság feltételeinek megfelelőhessen, kéri a t. szánkázó-közönséget, hogy a rendezőség intézkedéseinek mindenben tegyen eleget.

— **A városi szegényházban** elhelyezett szegények részére az ápolónővérek főnöknője, a karácsonyi ünnepek alkalmából, gyűjtést rendezett és a begyűlt összegből meleg nemez-cipőket, törülközőket, vásznat, kötényeket és nőruhákra szövetet vásárolt úgy, hogy a vászonneműt és ruhákat maguk a nővérek vásárolták meg. Begyűlt összesen 140 K. Adakoztak:

Arthold Géza 2 K, Ács József 1 K, Árkosi Béláné 2 K, Altman Imre 2 K, A. F. 50 fill. Dr. Balázs Márton 1 K, Dr. Balás Hugó 2 K, Balázs 20 fill. Boga János 1 K, Boleman Géza 2 K, Dr. Böckh Hugó 2 K, Barlai Béláné 1 K, B. N. 50 fill. B. J. 60 fill. Büchler 50 fill. Borhegyi István 1 K, Balázs János 30 fill. Buchsbaum Zsigmond 40 fill. Cziczka Sándor 1 K, Csányi Ottó 1 K, Drahos János 1 K, Dalos József 1 K, Dobó Sándor 1 K, Doman Dezső 40 fill. Dukász Gyula 50 fill. Erdős Sándor 1 K, Evang. Nőegylet 10 K, Eckert Dismasné 4 K, Engel Zsigmondné 1 K, Dr. Fodor László 4 K, Farbak István 2 K, Faller Károly 1 K, Fizély Károly 50 fill. Fabriné 50 fill. Fekete 50 fill. Fischer Samu 1 K, Goldner Adolf 30 fill. Grillusz Emil 1 K, Greguss Antal 50 fill. Gyurkovics Andrásné 50 fill. Horváth Kálmán 3 K, Haverla József 1 K, Händel Vilmosné 3 K, Hamrák 30 fill. Hausdorfer Ilmi 2 K, Herzog M. 30 fill. Inggár 3 K, Izraelita nőegyesület 5 K, Jaeger Gyula 50 fill. Jézus nevében 1 K, Jézus nevében 40 fill. Jankó Sándor 3 K, Joerges Ágost 2 K, Jahn Vilmos 1 K, Kövesi Antal 1 K, Dr. Kapp Jakab 1 K, Kath. nőegylet 5 K, Kereskedelmi és Hitelintézet 3 K, Király Ernő 1 K, Kadlec Antal 60 fill. Kozák Lajos 30 fill. Kovács Lajos 30 fill. Dr. Kachelmann Viktor 1 K, Kuti István 1 K, Lestyánszky József 30 fill. Lochschmidt Gyula 50 fill. Lóvi 30 fill. Láng 1 K, Dr. Longauer Nándor 1 K, Dr. Mihalovits János 1 K, Murányi Károly 1 K, M. N. 30 fill. Mialovichné 50 fill. Marschalkó Gyula 1 K, Moha Alajos 30 fill. Müllner Adolf 50 fill. N. N. 20 fill. N. N. 40 fill. N. N. 20 fill. Neurath 40 fill. Népbank 5 K, N. N. 30 fill. N. N. 40 fill. N. N. 60 fill. N. N. 30 fill. N. N. 50 fill. Osvaldt Gusztáv 1 K, Platzer Sándor 50 fill. Polgár Sándor 1 K, Pleuka Antal 50 fill. Pelachy János 50 fill. Pántyik Pál 50 fill. Rónai György 1 K, Réz Géza 1 K, Dr. Radványi Antal 40 fill. Sobó Jenő 1 K, Sztancsny Miklós 2 K, Sz. J. 30 fill. Suhajda 30 fill. Stáhl József 50 fill. Sz. Gy. 60 fill. Szép Lajos 30 fill. Sugár Miksa 1 K, Tomasovszky 60 fill. Dr. Tandlich 1 K, Dr. Tóth 2 K, Takarék-pénztár 5 K, Dr. Ungár Kálmán 1 K, Dr. Walek 1 K, özv. Wágner Józsefné 1 K, Veress József 1 K, Wetzler Mór 60 fill. ifj. Weisz Samu 50 fill.

Weiner Lipót 50 fill. Winterstein Bernát 50 fill. Velics György 30 fill. Zólomy Imréné 1 K, Zsámbor Pál 1 K, Zachonszky 50 fill.

Dr. Lube német tanár írja: Orvosi klinikámon szerzett tapasztalatok szerint a természetes **Ferencz Jozsef**-keserűvíz biztos székelést okoz és semmiféle kellemefflenséggel nem jár. Még oly esetekben is, amikor ingerlékeny belek mellett használták, a Ferencz József-víz fájdalom nélküli székelést idéz elő. — Kapható gyógyszertárakban és fűszerkereskedésekben. A Szétküldési-Igazgatóság Budapesten.

— Magyarország története. Irta: *Marczali Henrik*. Annak a nagyszabású, a magyar könyv történetében pártatlanul álló vállalatnak, melyet az Athenaeum *A műveltség könyvtára* címen indított meg néhány évvel ezelőtt, immár X. kötete is megjelent. Szerzője, Marczali Henrik, egészen egyszerűen: Magyarország történetének nevezni munkáját. Igaz, hogy címbe bajos volna belefoglalni mindazt, amit ebben a hatalmas, 46 ives könyvben adott. Ez nemcsak Magyarországnak a külső eseményekben megnyilatkozó története, hanem története a magyar szellemi és lelki fejlődésének. Feltárja benne mindazokat a nehezen észrevehető rugókat, melyek egy nép történetének kerekét mozgatják. Felfogásában tartózkodik minden túlzástól és egyoldalúságtól. A materiális erőkre, milieu-ben rejlő átalakító energiákra épen úgy rámutat, mint egyes kiváló emberek hatására. Éles szemmel figyeli meg azokat az összefüggéseket, melyek fejlődésünk és a magyarságnak — messzi keletről hozott — lelki konstrukciója között mutatkoznak. Megérteti, hogy nemzeti dicsőségünk és sok nagy szerencsétlenségünk nemcsak véletlenek eredményei, hanem sok tekintetben a magyarság erényeinek és hibáinak következményei. Ez az őszinteség teszi Marczali munkáját különösen becsesté és értékesé. Ez sorozza azok közé a történeti művek közé, melyek valóban a népek tanító mesterei. Sorozza annál inkább, mert Marczali nagyon gyakran mutat rá a múlt és az újabb idők történeti analógiáira. De ha nem mutat is rá, akkor is kiérezzük ezeket a tanulságos hasonlóságokat. Önkénytelenül felvetődnek lelkünkben a régi osztályküzdelmek; a régi hibák, a régi elvakultságok sok mindent juttatnak eszünkbe, ami mostan is fáj, mostan is nagy veszedelmeket sejtlet meg a gondolkozóval. Vajha sokan olvasnák Marczali könyvét azok közül is, kiknek befolyásuk van történetünk, fejlődésünk irányítására. Becsületes tükör ez a könyv. Sok szépet, sok mérsélt és nagyot mutat, de sok fogyatkozást és gyengeséget is. Sok nagyszerű fellobbanást, sok kishitű ellankadást. Hiszen feltűnteti az ugynevezett történeti osztályok rendkívüli érdemeit, de nem hallgatja el mulasztásait, sőt a nemzet egyetemességével szemben, elkövetett bűneit sem. És egy pillanatra sem feledkezik meg Marczali arról, hogy a vezető osztályok nem egymaguk irányították hazánk történetét, ők csak a történet színpadának leszembetűnőbb szereplői, de mögöttük, a háttérben, mindig ott nyüzsgött a nép a maga nagy energiáival és kiváló nemzetfenntartó tulajdonságaival. Oknyomozásában mélyreható, tudományos apparátussal szakembert is kielégítő

Marczalinak ez a legújabb munkája, de előadásában lebilincselő, világos és predesztinálva van arra, hogy az olvasóközönség legszélesebb rétegeit is meghódítsa. Kiállításra méltó a Műveltség Könyvtárának eddig megjelent gyönyörű kötetéhez. A majdnem 80 oldalas szöveget 337 kép, 24 fekete, 4 színes műmelléklet és 2 színes térkép díszíti. A kötet ára diszkrétben 24 korona.

— **Kérjünk mindenütt gyógyi gyógy- és borvizet!**

— Sok évi megfigyelés. Emésztési gyengeségeknél és étvágyhiánynál általában minden gyomor-bajnál, a valódi »Moll-féle seidlitz-porok« bizonyultak a legsikeresebbeknek a többi szerek fölött, mint gyomor-erősítők és vértisztítók. Egy doboz ára 2 kor. Szétküldés naponta átánvétellel Moll A. gyógyszerész cs. és kir. udv. szállító által Bécs I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerésztárakban határozottan Moll A. készítménye kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

Tisztelettel adjuk tudtul m. t. vevőinknek, hogy mától kezdve üzleteinket vásár- és ünnepnapokon nem nyitjuk.

**Kitűnő tisztelettel
Grohmann Gyula
Joerges Á. özv. és fia.**

NYILT-TÉR.

E rovat alatt közlöttekért nem felelő a szerk.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Enyhe, oldó házi-szer mindazoknak, kik ómésztési zavarokban és az élő életmód egyéb következményeiben szenvednek

Egy eredeti doboz ára 2 K.

Videki gyógyszerésztárakban kérjük Moll készítményeit

MOLL-FÉLE SOS-BORSZESZ

Fajtatalom erősítő **Bodorzóles**, elismert, régi jó hírnevű házi-szer szagatás és hűtéstől származó mindenemű betegségek ellen

Eredeti üveg ára K 2[—]

Kapható minden gyógyszer-tárban és drogeriában.

Főszékhely MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító, Bécs, I. Tuchlauben 9

Fog-Krém

KALODONT

Szájvíz

SELMEC- ÉS BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

MEGHÍVÓ.

Selmec- és Bélabánya sz. kir. bányaváros törvényhatósági bizottságának folyó 1912. évi januárius havi rendes közgyűlést ugyanazon hó 9-ikének délután 3 órájára meghirdetvén, arra a l.-c. bizottsági tagokat ezennel meghívom.

Ipolyság, 1912. évi januárius hó 9-én.

GRÓF WILCZEK FRIGYES,
főispán.

Tárgysorozat:

1. 7. polg. 1912 sz. A polgármester havi jelentése a városi háztartás és közigazgatás 1911. évi december havi állapotáról.

2. 10508/vt. 1911. sz. A m. kir. belügyminiszterium 142559/III. 1911. sz. rendelete, mellyel jóváhagyja a múlt évi nagy szárazság folytán szükségessé vált vízvivattyúzási munkálatok költségeit megállapító 165/1911. sz. közgyűlési határozatot.

3. 10426/vt. 1911. szám. A m. kir. belügyminiszterium 175937/XII. 1911. számú rendelete, mellyel jóváhagyja a 7 éven felüli elhagyott gyermekek segélyalapjának 1910. évi zárószámadását.

4. 10709/vt. 1911. sz. A m. kir. belügyminiszterium 172075 VIII. A. 1911. sz. rendelete, mellyel jóváhagyja a gyámpénztári tartalékalap jövedelméből árvaszéki kezelési költségek fedezésére 1000 koronának az 1912. évben való felhasználását elrendelő 197/1911. sz. itteni közgyűlési határozatot.

5. 10996. vt. 1911. sz. A m. kir. belügyminiszterium 77043 VIII. a. 1911. sz. rendelete, mellyel jóváhagyja a város gyámpénztárának 1910. évi mérlegét.

6. 9568/vt. 1911. szám. A m. kir. belügyminiszterium 160415/III. 1911. sz. rendelete, mellyel jóváhagyja a Szurovecz János bélabányai lakos tulajdonát képező és erdő terület kikerekítése céljából megvett 6 hold 562 □-öl rét vétele tárgyában hozott 167/1911. sz. közgyűlési határozatot.

7. 5364/vt. 1911. szám. A m. kir. kereskedelemügyi miniszterium 10501/III. 1911. sz. rendelete Vihnye-fürdőnek a menetrendi könyvbe való beállítására, valamint a párkányána-léva-garamberencei vonal menetrendje ügyében és ugyan ezen ügyben kérésre a selmecebányai kereskedők ipartársulatának.

8. 10937/vt. 1911. szám. Hajdú vármegye közönségének 401/1911. sz. megkeresése a városi törvény megalkotása, a városi tisztviselők fizetésének rendezése, nyugdíjjogosultságuk és lakbér illetményüknek törvény útján leendő megállapítása tárgyában a képviselőházhhoz intézett feliratának támogatása iránt.

9. 10527/vt. 1911. szám. Szatmár vármegye közönségének 24303/1911. sz. megkeresése az elhagyottaknak nyilvánítt 7—15 éves gyermekek gondozási költségének fedezése tárgyában az 1901. évi XXI. t.-c. 3. §-ának módosítása iránt a m. kir. belügyminiszteriumhoz intézett feliratának támogatása végett.

10. 10645 vt. 1911. sz. Előterjesztetik a városi házi pénztár, továbbá az alapok és a gyámpénztárnak 1911. évi december hó 13-án a főispán úr által történt rovincsolásáról felvett jegyzőkönyv és hozzátartozó 7 drb. leltár.

11. 10719/vt. 1911. sz. Előterjesztés a helybeli m. kir. bányászati és erdészeti főiskolának műfegytemmé való fejlesztése tárgyában 1387/1911. számú itteni felterjesztések alapján a további teendők megállapítása iránt.

12. 10141/vt. 1911. szám. Előterjesztés a belvárosi vízvezeték kiterjesztése, illetőleg a »Meleg-patak« völgyben egy új tó létesítése iránt.

13. vt. 1911. sz. Előterjesztés a belvárosban felállítandó, 600 illetőleg 1000 gyertyafényerős légszuszámpláknak felállítása és az ehhez szükséges költségek megállapítása és fedezete tárgyában.

14. 10370/vt. 1911. sz. Dr. Berzsényi Zoltán vihnyi fürdőorvos jelentése az 1911. évi fürdő-évről és ezzel kapcsolatban több kérésre, melyeknek nem teljesítése esetén fürdő-orvosi állásától való felmentését kéri.

15. 10915/vt. 1911. sz. Nemes Hugó és Spiegel Dávid selmecebányai lakosoknak kérésre a mozgófényképvállalat céljaira bérbe vett városi színház ügyében hozott 221/1911. sz. közgyűlési határozat részben való megváltoztatása iránt.

Selmecebányán, 1912. januárius hó 4-én.

Horváth Kálmán
polgármester.

HIRDETÉSEK.

1948/1911. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A selmecebányai kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Drechsler Ignác beszercebányai bejelentett cég végrehajthatónak Benyo Józsefné sz. Fritz Mária selmecebányai lakos végrehajtást szenvedett elleni 154 kor. s jár. iránti végrehajtási ügyében a selmecebányai kir. járásbíróóság területén Selmecebánya városban fekvő, a selmecebányai 462 tjkvb. A + 1 sorsz. a felvett 230 hrsz. és 97/III. ösz. sz. ingatlanból Benyo Józsefné sz. Fritz Máriát B. b. szsz. a megillető felelő részre 1212 korona, — a selmecebányai 493. tjkvb. A + 1 sorsz. 221 hrzi és 190/III. öir. sz. a foglalt ingatlanból ugyanazt B. 5. szsz. a megillető 1/10-ed részre pedig 150 kor. kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1912. évi január hó 29-én délelőtt 9 órakor a kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen eladni fog, mégis azonban az 1902. XLI. t.-c. 21. §-a értelmében a kikiáltási árnak a 26. §-ban meghatározott hányadán alul el nem fog adatni és hogy a vevő a bánatpénzt a 26. §-a értelmében kiegészíteni köteles.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben vagy az 1881: LI. t.-c. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és a vonatkozó m. kir. igazságügy. min. rendeletben kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. bíróság mint tkvi hatóság

Selmecebányán, 1911. évi.

Sztrhárszky s. k.
kir. albiró.

460/1911. végrh. szám

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a selmecebányai kir. járásbíróóságnak 1909. évi Sp. 432/a számú végzése következtében Dr. Orbán Géza báti ügyvéd által képviselt Sauer Izidor és Mór lévai lakosok javára bacsófalusi lakosok végrehajtást szenvedők ellen 425 korona s jár. erejéig 1911. évi november hó 21-én fogantatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2400 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: gazdasági jóságok u. m. lovak tehének és ökrök nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a selmecebányai kir. járásbíróóság 1911-ik évi V. 274/2. számú végzése folytán 425 korona tőkekövetelés, ennek 1909. évi október hó 4 napjától járó 5 % kamatai, eddig összesen 475 kor. 15 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Bacsófalun, alperesek lakásán, leendő megtartására 1912. évi január hó 22-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitétik és arra a venni szándékozik ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok, az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881.

évi LX. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Selmecebányán, 1911. évi dec. hó 31-én.

Sajtos Mihály
kir. bir. végrehajtó.

Köhögés

rekedség, katarus, elnyálkásodás, göres és hűghurut ellen milliók használják a **KAISER** mell-karamollait a három fényvel-**6050** közj. hitel. orvosi és magánosok bizonyítványai a biztos eredményt igazolják. Igen egészséges és jóízű bonbonok. Csomagban 20 és 40 fill. Dobozban 60 fill. Kapható: Márkus M. cukrászdájában, Mikovényi A. és Margótsy J. örökös gyógytáráiban **Selmecebányán**. Walko J. K. és Szentistványi A. **Gölnicbányán**.

HÁROM VILÁGNYELVET

ANGOL MEGTANULHAT **TANÍTÓ NÉLKÜL**

NYELVTAN AMERIKAI NYELV NEMETES FŐFELTÉTEL VETÉLVÉL ÁTDOLGOZTATÁR
D'GERMATHUS 67.6 PLATZHO H. KELEI ANAD TÁHAR TUD EGYET LECTOR

FRANCIA **SCHIDLOFF**

NYELVTAN MAGYAR NYELVRE ÁTDOLGOZTÁR
D' HONTI REZSŐ KERESZ 15K TÁHAR

NEMET **1000 SZÓ**

NYELVTAN LATIN (MAGYAR) BETŰKKEL SZEDVE A MAGYAROK RÉSZÉRE ÁTDOLGOZTÁR
ALTAI REZSŐ TÁHAR

INGYEN KÜLD RÉSZLETES ISMERTETŐ PROSPECTUST

JOERGES A. ÖZV. ÉS FIA
könyvkereskedése Selmecebánya.

Papier à Cigarettes

ABADIE

Aki gyomorfájós, béltbeteg, étvágytalan, lesóványodáshoz hajlandós, használja a számszám év óta jönnek bizonyult **gyomorsót**, Schaumann gyógyszerészétől Stockerauban.

Aki szabályozni és épségben tartani akarja jó emésztését, használja a Schaumann-féle **gyomorsót**, tapasztalni fogja, hogy más szerek ellenében, mily jól érzi magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnal a fölösleges gyomorsavat és előmozdítja az emésztést. Egy doboz ára 1 korona 50 fillér.

Gyomorsó-pasztilák kényelmes s kellemes ugyanazon hatást teszik, mint a gyomorsó. Ára tarsolyonként 3 phiolával a 10 gyomorsó-pasztilával kor. 1.50. Postai szétküldés legkevesebb 2 dohoz megrendelésnél — utánvétel

Schaumann gyógyszerész Stockerau-ban.

Kapható minden gyógyszerészben.

SALVATOR

GUMMI SARKAK
VILÁG CZIKK
UTÓLÉRHETETLEN
TARTÓSSÁGU!

MINDENÜTT KAPHATÓ

DEBRECENI,
zsirnak való
SZALONNÁT
a legjobb minőségben
és legjutányosabb áron

Móricz Ferenc

hentesáru-nagykereskedő cég,
DEBRECEN,
bármilyen kis mennyiségben is szállít.
32 éves cég.
Árjegyzék ingyen.

Csak a
minőség

révén lett
világhírű
a valódi

PALMA
kaucsuk-cipősarok

A higienikus
Palma kaucsuk
ágybetét
minősége
elsőrangú